

იპაილი +

ყველთვიური ჟურნალი შემდგომი შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის
№ 12 (60) დეკემბერი 2015 წ.

გიორგოვსკოთ დამეღებ
შობა-ახარ სურს
2016

ცხელი ხაზი შემდგომი შესაძლებლობების საკითხებზე

„მაკლეინის ასოციაციაში ბავშვებისათვის“ ფუნქციონირებს ცხელი ხაზი. დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ დაგვიკავშირდნენ და მიიღონ ინფორმაცია, როგორც ჩვენს, ასევე იმ ორგანიზაციების სერვისების შესახებ, რომლებიც მუშაობენ შემდგომი შესაძლებლობის მქონე პირთა საკითხებზე.

სამუშაო საათები: ორშაბათი, პარასკევი, 10⁰⁰-18⁰⁰

ცხელი ხაზი: 558 055 588; 599 588 226

www.macgeorgia.org

ჩვენი დედაქალაქი დღეს

ISSN 1987-7161 977198771600
მთავარი რედაქტორი
თეიმურაზ მიქიაშვილი 593 33 58 87 info.imediplus@gmail.com
რედაქტორი
მაია ასაკაშვილი asakashvili_maia@yahoo.com
დიზაინერი
მეგი ლაფაჩი
გამომცემელი
კავშირი „იმედი პლიუსი“
დაფუძნებლები
თეიმურაზ მიქიაშვილი კარლო მუხაშვიანი ალექსი მუხაშვიანი გიორგი მუხაშვიანი მიხეილ მიქიაშვილი
საკონტაქტო ინფორმაცია
ქ.თბილისი, 0179, ზ.ფალიაშვილის ქ. N47 ^ა , მე-2 სადარბაზო, ბინა 12. 0 800 900 902 pr_imediplus@yahoo.com info.imediplus@gmail.com ჟურნალი დაიბეჭდა შპს „ფავორიტი სტილის“ სტამბაში. თბილისი, 0163, ჩუბინაშვილის ქ.N50

2016 წლის აპრილიდან მასწავლებლების ხელფასი 600-700 ლარი გახდება, ...	2
მერია თბილისის ადაპტირების სამსლიანი გეგმის განხორციელებას იწყებს.....	2
ადაპტირებული ტრანსპორტი სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლეებს	3
თანამშრომლობა თუ ინტერესთა კონფლიქტი	3
სპორტული ზეიმი გლდანის რაიონის მუნიციპალიტეტში	5
ინკლუზიური ტურიზმის მესამე საერთაშორისო კონფერენცია.....	5
ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა მხარდაჭერი კამპანია	6
მცხეთა ინკლუზიური ტურიზმისთვის სრულიად ადაპტირებული იქნება	7
ტრენინგი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის შესახებ.....	7
სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს კეთილი თანადგომა	8
სამების ახალგაზრდულ ცენტრში შშმ პირთა ხელნაკეთი ნივთების გამოფენა-გაყიდვა გაიმართა	8
ტრენინგი თერჯოლაში	9
მულტიდისციპლინური გუნდის ტრენინგი.....	9
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობა	9
„მოგზაურობა პიროვნებამდე“ - ქმედუნარიანობის ინსტიტუტის რეფორმის გამონვევები	10
ინტერვიუ საკუთარ თავთან, ანუ კითხვები რომლებზეც ურეკი - ელიტა.....	12
გამარჯობა, ჩემო უცნობო მეგობარო.....	13
პარაოლიმპიური მაცნე	15
ლუდვიგ გუტმანი - პარაოლიმპიური თამაშების დამაარსებელი.....	16
საქართველოს პარაოლიმპიური მოძრაობა დღეს	17
ზვიად გოგოჭურის წარმატება	18
ადოება	19
სარეაბილიტაციო ცენტრი, რომელიც უსინათლოთათვის არ არსებობს.....	21
სახელმწიფო ზრუნვიდან გასული ახალგაზრდების „დამოუკიდებელი“ ცხოვრება.....	22
სიგარეტის მწარმოებლების მიერ გამხელილი საიდუმლო – თამბაქოს მომაკვდინებელი შემადგენლობა	24
სიკეთის სასწაული	25
სიყვარული და მონანიება	25
ბრმად ბეჭდვის შესასწავლი მარტივი მეთოდი და წესები.....	26
გონებრივი ჩამორჩენილობა	27
ზურგის ტკივილის პროფილაქტიკა	29
როგორ ამოვიცნოთ დეპრესია.....	30
პასუხი რედაქციას	32

ჟურნალი გამოდის „მაკლენის ასოციაცია ბავშვებისათვის“ მხარდაჭერით.

ყდის ბოლო გვერდზე განთავსებული ფოტოს ავტორი თეიმურაზ მიქიაშვილი.

რედაქციაში შემოსული მასალები არ რეცენზირდება და ავტორებს არ უბრუნდება. რედაქციის მოსაზრება შეიძლება, არ ემთხვეოდეს სტატიის ავტორის მოსაზრებებს. ჟურნალში გამოქვეყნებული ფაქტების სიზუსტეზე პასუხს აგებს სტატიის ავტორი, ჟურნალისტის მიერ ჩანერილი აუდიო-მასალა ინახება ერთი თვის განმავლობაში, აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ პრეტენზია არ მიიღება. ჟურნალში გამოქვეყნებული სტატიებისა და ფოტოების გადაბეჭდვა, რედაქციასთან შეთანხმების გარეშე, აკრძალულია. სარეკლამო მასალების შინაარსსა და სტილზე პასუხისმგებელია შემკვეთი.

ჟურნალი გამოდის 2008 წლის ოქტომბრიდან ჟურნალს თან ახლავს 4-4 გვერდიანი ინგლისური და რუსულენოვანი ჩანართი

ახალი ამბები

2016 წლის აპრილიდან მასწავლებლების ხელფასი 600-700 ლარი გახდება, ივლისიდან კი პენსიები 180 ლარამდე გაიზრდება

ირაკლი ლარიბაშილის განცხადებით; 2016 წლის აპრილიდან მასწავლებლების საშუალო ხელფასი 600-700 ლარი გახდება.

როგორც მთავრობის სხდომაზე ირაკლი ლარიბაშილმა აღნიშნა, 2015 წლის პირველი აპრილიდან ხელფასების ზრდის მეორე ეტაპი დაიწყო და მასწავლებლების ხელფასი 405 ლარი გახდა.

პრემიერმა მეცნიერთა ხელფასების შესახებაც ისაუბრა და აღნიშნა, რომ მათი ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ,

მეცნიერების ხელფასები 300-300%-ით გაიზარდა, საშუალო კვლევითი დაწესებულების მეცნიერ-მუშაკის ხელფასი კი დღეისათვის 600-700 ლარია.

ამასთან, როგორც მთავრობის სხდომაზე განათლების მინისტრმა თამარ სანიკიძემ აღნიშნა, განათლების ბიუჯეტი 372 მილიონი ლარით არის გაზრდილი.

მისივე განცხადებით, 2017 წელს მასწავლებელთა ხელფასი კიდევ გაიზრდება. პრემიერის განცხადებითვე, 2016 წლის 1 ივლისიდან პენსიები 180 ლარი გახდება

მისივე თქმით, მთავრობამ თავიდანვე განაცხადა, რომ ბიუჯეტი იქნებოდა სოციალურად ორიენტირებული და მომავლი წლის ბიუჯეტიც ასეთი იქნება.

როგორც ლარიბაშილმა აღნიშნა, ეს სახსრები განკუთვნილი იქნება პენსიებისა და პედაგოგების საბაზო ხელფასებისთვის, ასევე მაღალმთიანი რეგიონების განვითარებაზე და სხვა. როგორც პრემიერმა აღნიშნა, "გუნდმა გადაწყვეტა, რომ 2016 წლის 1 ივლისიდან პენსიები გახდეს 180 ლარი".

"2012 წლიდან ჩვენ პენსიები გავზარდეთ დაახლოებით 64%-ით. ეს არის 600 მილიონ ლარამდე, თუ შევადარებთ 2012 წლის ბიუჯეტს ამ მიმართულებით", - განაცხადა ლარიბაშილმა.

როგორც პრემიერ-მინისტრმა აღნიშნა, ძალიან მნიშვნელოვანია, დაინერგოს პენსიის დაგროვებითი სისტემა და ეტაპობრივად გადავიდეთ ახალ სისტემაზე.

პრემიერმა ჯანდაცვის ბიუჯეტზეც გაამახვილა ყურადღება და აღნიშნა, რომ 2016 წლიდან ჯანდაცვის ბიუჯეტი 3 მილიარდ 100 მილიონი ლარი იქნება. "თუ ჯანდაცვის ბიუჯეტი 2012 წელს მილიარდ 800 მილიონ ლარს შეადგენდა, 2016 წელს ის 3 მილიარდ ლარს გადააჭარბებს. ჯანდაცვის ბიუჯეტი დაახლოებით 3 მილიარდ 100 მილიონი იქნება. მხოლოდ საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამისთვის გამოყოფილი იქნება დაახლოებით 570 მილიონ ლარამდე, რაც 2012 წელს არ იყო გათვალისწინებული. ყველას მინდა შევახსენო, რომ ყველა მოქალაქე არის დაზღვეული და სახელმწიფო მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობის ხარჯებს ფარავს", - აღნიშნა პრემიერმა.

- See more at: <http://politcommersant.ge/detalpage.php?newsid=2716#sthash.4OztkVU6.dpuf>

მერია თბილისის ადაპტირების სამსლიანი გეგმის განხორციელებას იწყებს

2016 წლის იანვარიდან თბილისის მერია ქალაქის ადაპტირების სამსლიანი გეგმის განხორციელებას დაიწყებს. გეგმის ფარგლებში, უნივერსალური დაპროექტების პრინციპების გათვალისწინებით, მოხდება 315 მუნიციპალური შენობა-ნაგებობისა და ინფრასტრუქტურული ობიექტების ადაპტირება. სამშენებლო პროექტისათვის, ადგილობრივი ბიუჯეტიდან, ჯამში 14 000 000 ლარი გამოიყოფა.

ადპტირების სამსლიანი სამოქმედო გეგმა ითვალისწინებს მინისქვეშა და მინისზედა გადასასვლელების, გზის სავალი ნაწილის, სარეკრეაციო ზონების, კულტურული და სპორტული დაწესებულებების, ბაგა-ბაღების და ადმინისტრაციული შენობების ხელმისაწვდომობას, ყველა კატეგორიის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანებისთვის.

თბილისის ადაპტირების გეგმის განხორციელებაში მონაწილეობას მერიის საქალაქო სამსახურები და რაიონული გამგეობები მიიღებენ.

ადაპტირებული ტრანსპორტი სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლეებს

მერის წინასაარჩევნო დაპირების შესაბამისად, თბილისის მერია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეების ადაპტირებული ტრანსპორტით უზრუნველყოფას იწყებს.

„ინკლუზიური განათლების ხელმისაწვდომობის“ პროგრამის ფარგლებში, თბილისის მერიამ ორი ადაპტირებული მიკროავტობუსი შეიძინა, რის შემდეგაც, პირველ ეტაპზე, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთად შეირჩა 4 საჯარო სკოლა, რომელსაც აღნიშნული მიკროავტობუსები მოემსახურება; ესენია - N173, N87, N177 და N191 საჯარო სკოლები. ახალი სერვისით ამ ეტაპზე 14 განსაკუთრებული საჭიროების მქონე მოსწავლე

ისარგებლებს. მიკროავტობუსების ტრანსპორტირებისა და ექსპლუატაციის ხარჯებს თბილისის მერია სრულად უზრუნველყოფს.

დავით ნარმანიას განცხადებით, 2016 წელს დაგეგმილია გეოგრაფიული არეალის გაზრდა და დამატებით 6 ადაპტირებული ტრანსპორტის შესყიდვა, რაც კიდევ უფრო აამაღლებს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მობილურობას და სასწავლო პროცესში ჩართულობის ხარისხს, ამასთან, აღნიშნული პრობლემა დედაქალაქში სრულად იქნება მოგვარებული.

„თბილისის მერია აქტიურად ზრუნავს, რომ შშმ პირები მაქსიმალურად იყვნენ ადაპტირებულები, შესაბამისად, ჩვენ წელს განსაკუთრებული აქცენტი მოზარდებზე გავაკეთეთ. სპეციალურად შევიძინეთ ორი ადაპტირებული მიკროავტობუსი, რომლითაც ბავშვები სკოლაში ივლიან. გარდა ამისა, მომავალ წელს, დამატებით, გავითვალისწინეთ 6 ადაპტირებული ავტობუსის შეძენა და ამით დედაქალაქში არსებული აღნიშნული პრობლემა სრულად იქნება მოგვარებული. ამასთან, 2 კვირის წინ, თბილისის მთავრობის სხდომაზე დავამტკიცეთ მუნიციპალური შენობა-ნაგებობებისა და სივრცეების ადაპტირების 3 წლიანი პროგრამა, რომლის შესაბამისადაც ყველა მუნიციპალური შენობა-ნაგებობა და ძირითადი სივრცე იქნება ადაპტირებული. ამ მიმართულებებით 3 წლის განმავლობაში 14 000 000 ლარი დაიხარჯება“, - განაცხადა თბილისის მერმა დავით ნარმანიამ.

თბილისის მერიის ახალი პროგრამის მიზანია, ხელი შეუწყოს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეების დამოუკიდებელ და უსაფრთხო გადაადგილებასა და სასწავლო პროცესში აქტიურ ჩართულობას.

თანამშრომლობა თუ ინტერესთა კონფლიქტი

გიორგი გოგუა

შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანთა საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით არასამთავრობო ორგანიზაციამ „კოალიცია დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის,“ საზოგადოებას წარუდგინა პროექტი: „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამართლებრივი ადვოკატირება“. პრეზენტაციაზე, რომელსაც იუსტიციის მინისტრი თეა წულუკიანი და ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩი საქართველოში იან კელიც ესწრებოდნენ, პროექტის გამოწვევებსა და

განვითარების სააგენტომ (USAID) დააფინანსა.

გიორგი ძნელაძემ, წარმომადგენელმა ამ პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაციისა „კოალიცია დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის“, პროექტის წარდგენისას მათ საქმიანობაში ამერიკის საელჩოსა და საქართველოს მთავრობის ჩართულობაზე ისაუბრა:

„დღევანდელ სიტუაციაში პროცესები დემოკრატიის მიმართულებით წარიმართა. თუ დღეს არის დისკრიმინაცია, - და, ალბათ, არის, - ჩვენ სასამართლოში ვამტკიცოთ და შევქმნათ პრეცედენტები ამ კუთხით...“

დამსწრეებს მიმართა იუსტიციის მინისტრმა თეა წულუკიანმა. მან შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანთა პრობლემების მოგვარებაში სახელმწიფოს მიღწევებზე გაამახვილა ყურადღება:

„საქართველოს 2009 წელს ჰქონდა ხელი მოწერილი შშმ პირთა უფლებების დაცვის კონვენციაზე. 2009 წლიდან მისი რატიფიცირება არ ხდებოდა. ჩვენ 2014 წლის 13 მარტს, წინააღმდეგობების მიუხედავად, მთავრობის ინიციატივით, პრემიერის მხარდაჭერით, რომელიც თქვენი უფლებების დაცვის საბჭოს ხელმძღვანელობს, პარლამენტმა რატიფიკაცია მოახდინა...“

იუსტიციის მინისტრმა დააანონსა, რომ საჯარო რეესტრი ამონაწერების ბრაილის შრიფტით გაცემას დაიწყებს და მომავალში ეს სისტემა იუსტიციის სახლებშიც დაინერგება.

„შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამართლებრივი ადვოკატირების“, პროექტის მიზნებისა და ამოცანების გაცნობისას იუსტიციის სამინისტროს მხარდაჭერაზე ისაუბრეს წარმომადგენელმა „კოალიცია დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის“. უფლებადამცველთა საქმიანობაში სახელმწიფოს სწორედ ასეთი ჩართულობა აწუხებს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანთა პრობლემებზე მომუშავე ორგანიზაციების ნაწილს.

„არასამთავრობო ორგანიზაციებმა უნდა აირჩიონ, უნდა იყვნენ მჭიდრო კავშირში მთავრობასთან თუ მოდარაჯე ძალების, ე.წ. ვოჩდოგების, როლი შეასრულონ...“ - ამბობს ანა არგანაშვილი, წევრი ორგანიზაციისა „პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის...“ - „თუ ჩვენ, ანუ არასამთავრობოების დიდი ნაწილი, ვიქნებით კონფორმისტები და სახელმწიფოს ყველაფერს მოვუწონებთ, ტაშს დავუკრავთ, მაშინ ვერ დავიცავთ იმათ უფლებებს, ვისაც უნდა ვიცავდეთ, რადგან თუ ვინმე შშმ ადამიანების უფლებებს არღვევს, ეს არის სახელმწიფო, თავისი უმოქმედობით...“

ანა არგანაშვილი მიიჩნევს, რომ სამოქალაქო სექტორი უნდა იყოს დამოუკიდებელი, მიუკერძოებელი და სახელმწიფოს უნდა აკონტროლებდეს.

ასევე ფიქრობს გია ჯვარშიშვილი, წარმომადგენელი მოძრაობისა „ინკლუზიური საზოგადოება - საქართველო“, და არასამთავრობო ორგანიზაციისა „ვიმეგობროთ“. ის ამბობს, „არ შეიძლება ვთქვათ, რომ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანებისთვის დღეს საქართველოში რომელიმე სფერო ნორმალურ მდგომარეობაშია... ჩვენ ყოველ დღე ვხედავთ ადამიანებს, რომლებსაც უამრავი პრობლემა აქვთ, დაწყებული გადაადგილებით, გაგრძელებული განათლებით და დასაქმებით დასრულებული. ეს წერია ყველგან, დაწყებული სახალხო დამცველის ანგარიშით, დამთავრებული ჩვენი ევროპელი სტრატეგიული პარტნიორების დასკვნებით. ანუ ეს არ არის ერთი და ორი არასამთავრობო ორგანიზაციის აზრი - ეს არის ყველა საერთაშორისო და სანდო ინსტიტუტის დამოკიდებულება...“

გია ჯვარშიშვილისთვის მიუღებელია ისიც, რომ სერვისის მიმწოდებელი ორგანიზაცია რომელიმე სამინისტროს საბჭოს წევრიც იყოს და, ამავდროულად, სახელმწიფოს აკრიტიკებდეს. მისი თქმით, როდესაც 2014-2016 წლის სამთავრობო გეგმა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანთა პრობლემების კუთხით, ფაქტობრივად, არ სრულდება, არასამთავრობო ორგანიზაციების სახელმწიფოსთან ერთად მუშაობა ინტერესთა კონფლიქტია.

სახელმწიფოს ჩართულობით მიღწეულ შედეგებზე ისაუბრეს. შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანთა თემაზე მომუშავე ორგანიზაციების ნაწილი ამ პროექტის მიმართ სკეპტიკურადაა განწყობილი.

საკანონმდებლო ბაზის მონესრიგება, რეგიონებში შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანთა ორგანიზაციების გაძლიერება, საჯარო მოხელეების, იურისტებისა თუ სტუდენტების ინფორმირება და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება - ესაა ამოცანები პროექტისა, რომელიც ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო

სპორტული ზეიმი გლდანის რაიონის მუნიციპალიტეტში

თეიმურაზ მიქიაშვილი

17 თებერვალს ქ. თბილისის გლდანის რაიონის გამგეობამ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს სპორტული ზეიმი მოუწყო. ეს წინასასაბალნლო ღონისძიება საქართველოს პარალიმპიური კომიტეტის დახმარებით ჩატარდა სპორტის ორ სახეობაში - ნარდსა და მკლავჭიდეში, რომელიც, შეიძლება ითქვას მძაფრ და აზარტულ ორთაბრძოლებში გადაიზადა. ამას მოწმობს მონაწილეთა სიმრავლეც. ნარდში ასპარეზობდა ორმოცი მონარდე, ხოლო მკლავჭიდეში 27 მკლავჭიდეელი.

გლდანის რაიონის გამგეობამ ყველაფერი გააკეთა ამ სპორტული ასპარეზობის მაღალ დონეზე ჩატარებისათვის, იყო საზეიმო განწყობა, მეგობრული ატმოსფერო, ნამახალისებელი პრიზები და სპორტული აზარტი, რომელიც, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ მძაფრი ორთაბრძოლებით გამოირჩეოდა.

მკლავჭიდეში საპრიზო ადგილები ასე განაწილდა: მარცხენა ხელით მოასპარეზეთა აბსოლუტურ წონით კატეგორიაში: I დავით ქობალია, მე-2 აკაკი ჯინჭარაძე, მე-3 გურამ გვანცელაძე.

მარჯვენა ხელით მოასპარეზეთა მსუბუქ წონით კატეგორიაში - I ადგილი - გიორგი გვანცელაძე, მე-2 ლაშა ლომიძე, მე-3 გიორგი შურულაია.

მარჯვენა ხელით მოასპარეზეთა მძიმე წონით კატეგორიაში -I ადგილი - დავით ქობალია, მე-2. აკაკი ჯინჭარაძე, მე-3.მამუკა ქაბულდანი.

პირველ, მეორე და მესამე საპრიზო ადგილებზე გასული პარასპორტსმენები დაჯილდოვდნენ შესაბამისად 250, 200 და 150 ლარიანი ვაუჩერებით.

ინკლუზიური ტურიზმის მესამე საერთაშორისო კონფერენცია

თბილისის მერიის ორგანიზებით სასტუმრო "რადისონ ბლუ ივერიაში" ინკლუზიური ტურიზმის მესამე საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართა.

კონფერენცია "ინკლუზიური ტურიზმი ეკონომიკური განვითარებისა და სოციალური უსუსხის-მგებლობისათვის" თბილისის მერმა დავით ნარმანიამ გახსნა. ღონისძიების მონაწილეებს სიტყვით მიმართეს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრმა დიმიტრი ქუმსიშვილმა, ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ხელმძღვანელმა

გიორგი ჩოგოვაძემ და გერმანიის ელჩმა ბეტინა ქადენბახმა.

თბილისის მერმა დედაქალაქში ინკლუზიური ტურიზმის განვითარების მნიშვნელობაზე ისაუბრა და აღნიშნა, რომ მერიის შესაბამისი სამსახურები ამ მიმართულებით აქტიურად მუშაობენ.

„საქართველოს და განსაკუთრებით თბილისის ინკლუზიური ტურიზმის განვითარების კუთხით დიდი პოტენციალი გააჩნია. დედაქალაქის მერია აქტიურად მუშაობს, რათა თბილისი ხელმისაწვდომი გახდეს ყველა კატეგორიის შშმ პირისთვის! აღსანიშნავია,

რომ ინტენსიურად მიმდინარეობს მუშაობა 2016-2018 წლების ქალაქ თბილისის ადაპტირების 3 წლიან სამოქმედო გეგმაზე, რომლის ფარგლებშიც დაგეგმილია 315 მუნიციპალური შენობა-ნაგებობისა და ინფრასტრუქტურული ობიექტის ადაპტირება, მათ შორისაა - ადმინისტრაციული შენობები, რეკრეაციული ზონები, მიწისქვეშა და მიწისზედა გადასასვლელები, გზის სავალი ნაწილი, საბავშვო ბაღები, კულტურული და სპორტული დაწესებულებები. აღნიშნული სამუშაოების შესრულება უნივერსალური დაპროექტების პრინციპების გათვალისწინებით განხორციელდება“, - განაცხადა თბილისის მერმა დავით ნარმანიამ.

ინკლუზიური ტურიზმის მესამე საერთაშორისო კონფერენციის მიზანი სხვადასხვა ქვეყნის გამოცდილების, წარმატებული მაგალითების, მეთოდოლოგიების, სტრატეგიებისა და მიმდინარე წლის სიახლეების გაცნობა და გაზიარებაა. დავით ნარმანიას განცხადებით, კონფერენცია ხელს შეუწყობს დედაქალაქის, როგორც შშმ ვიზიტორებისათვის და ინკლუზიური ტურიზმის განვითარებისათვის საინტერესო და მიმზიდველი ადგილის, წარმოჩენასა და პოპულარიზაციას.

კონფერენცია ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციისა და ევროპის ინკლუზიური ტურიზმის ქსელის (ENAT) ასოცირებული წევრის, არასამთავრობო ორგანიზაცია „პარსას“, მხარდაჭერით გაიმართა. ღონისძიებაში ადგილობრივი და საერთაშორისო საჯარო, კერძო და სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენლები მონაწილეობდნენ.

ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა მხარდაჭერი კამპანია

თბილისის მერიის თანამშრომლები ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა მხარდასაჭერ კამპანიას შეუერთდნენ. „ჩვენ ვაფერადებთ სამყაროს“, - ამ სახელწოდების პროექტის მიზანია ლეიკემიით დაავადებული ბავშვების დახმარება, საზოგადოების მხრიდან თანადგომისა და მზრუნველობის გაძლიერება.

კომპანია „კინგსი“-ს მიერ ორგანიზებულ ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა მხარდასაჭერ აქციაში სახელმწიფო დაწესებულებებთან ერთად კერძო კომპანიებიც არიან ჩართულნი.

„კინგსი“, მსგავსი სახეობის აქციებისა და ფინანსური მხარდაჭერის გარდა ლეიკემიით დაავადებული ბავშვების მხარდასაჭერად სხვადასხვა ღონისძიებებს ახორციელებს, მათ შორის, დაგეგმილია აღნიშნული დაავადების მქონე ბავშვთა დასახმარებლად, იაშვილის კლინიკაში სპეციალური, სახალისო, ინტეგრირებული გაკვეთლების ჩატარება და კინგსის საგანმანათლებლო კუთხის მოწყობა.

პროექტის ორგანიზება „კინგსმა“, გასულ წელს დაიწყო და კამპანიამ, უკვე, პერმანენტული ხასიათი მიიღო.

<https://www.facebook.com/CityHallOfTbilisi/>

მცხეთა ინკლუზიური ტურიზმისთვის სრულიად ადაპტირებული იქნება

ნათია მაჭარაშვილი.

საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი გიორგი ჩოგოვაძე აცხადებს, „საქართველო მალე მზად იქნება, რომ მიიღოს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები“.

„ინკლუზიური ტურიზმი მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი სეგმენტია ტურისტული თვალსაზრისით, რაც შეეხება საქართველოს ჩვენ ვმუშაობთ იმაზე, რომ განვავითაროთ ეს მიმართულება.“

მცხეთა სრულიად ადაპტირებული იქნება ინკლუზიური ტურიზმისთვის. ასევე რამდენიმე მუნიციპალიტეტთან ერთად შევემნათ ინკლუზიური პაკეტი, რაც ხელს შეუწყობს მოვიზიდოთ საქართველოში ადამიანები, რომლებიც შეზღუდული შესაძლებლობებით არიან, თუმცა მათ სრული უფლება აქვთ გადაადგილების და იმ ტურისტული სერვისების მიღების, რომელიც ჩვენს ქვეყანაში არსებობს.

მცხეთის ადაპტირების პროექტი, ჩვენი შეკვეთით, უკვე დასრულებულია. მომავალი წლიდან ჩვენ გავაკეთებთ ინფრასტრუქტურას, რომელიც დაასრულებს ამ პროექტს და საქართველო მზად იქნება კიდევ ერთი ქალაქის თვალსაზრისით, რომ მიიღოს შეზღუდული შესაძლებლობის პირები“, - განაცხადა გიორგი ჩოგოვაძემ.

<http://www.ipress.ge/new/17218-mckheta-sruliad-adaptirebuli-iqneba>

ტრენინგი უზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების პრინციპების შესახებ

ქეთევან ჭილაძე

2015 წლის 18–19 ნოემბერს საერთაშორისო ორგანიზაცია საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) მხარდაჭერით, ამერიკის შეერთებული შტატების განვითარების სააგენტოს (USAID) მიერ დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში ჩატარდა ტრენინგი თემაზე „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენცია და მონიტორინგის ანგარიში“, რომელსაც საერთაშორისო ექსპერტი ენ ჰეისი უძღვებოდა.

ტრენინგი დაიგეგმა საქართველოს სახალხო დამცველთან არსებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის პოპულარიზაციის, დაცვისა და იმპლემენტაციის მონიტორინგის საკონსულტაციო საბჭოს, კონვენციის იმპლემენტაციის მონიტორინგის ჯგუფის და სპეციალური პრევენციული ჯგუფის წევრებისთვის. ტრენინგში ასევე მონაწილეობდნენ საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის და საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციის ადამიანის უფლებათა დაცვის სამდივნოს თანამშრომლები.

ტრენინგის მონაწილეებს მისასალმებელი სიტყვით მიმართეს ორგანიზაცია საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) წარმომადგენელმა ნერმინ ნიშიჩმა და საქართველოს სახალხო

დამცველის პირველმა მოადგილემ პაატა ბელთაძემ. მათ ისაუბრეს კონვენციის პოპულარიზაციისა და მისი მონიტორინგის ეფექტიანი განხორციელების მნიშვნელობაზე და აღნიშნეს, რომ ტრენინგი ხელს შეუწყობს აღნიშნულ პროცესს. ხაზი გაუსვეს სახალხო დამცველისა და საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) ურთიერთთანამშრომლობის დადებით ასპექტს.

ლონისძიების ძირითადი შინაარსი დაეთმო კონვენციის მიმოხილვას, საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარებას კონვენციის იმპლემენტაციის მონიტორინგის მექანიზმის საქმიანობასთან დაკავშირებით, მონიტორინგის ანგარიშის მომზადების პროცესს და სახელმძღვანელო პრინციპებს. ტრენინგის მონაწილეებმა ექსპერტის ჩართულობით კონვენციის იმპლემენტაციის მონიტორინგის გეგმის პროექტი შეიმუშავეს.

სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს ახალი თანადგომა

სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს დაფინანსებით შპმ პირთათვის ამოქმედებული სოციალური სანარმო ფართოვდება. სანარმოში ხის მასალისგან ეკოლოგიურად სუფთა, ევროპული სტანდარტების შესაბამისი სათამაშოები მზადდება. ამ ეტაპზე სანარმო მხოლოდ რამდენიმე სავაჭრო ქსელს აწვდის ნაწარმს. იმის გამო, რომ მათ პროდუქციას ბაზარზე დიდი მოთხოვნა აქვს, იგეგმება სანარმოს გაფართოება. შესაძლოა ქართული სათამაშოები ევროპულ ბაზარზეც მოხვდეს.

<https://www.facebook.com/sport.youth.georgia/photos/a>

სამეზის ახალგაზრდულ ცენტრში შპმ პირთა ხელნაწილი ნივთების გამოფენა-გაყიდვა გაიმართა

ლილუ მიროტაძე

28-29 ნოემბერს ქუთაისის შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა ახალგაზრდული საქველმოქმედო ასოციაციის „მონყალე“-ის წევრთა ხელნაკეთი ნივთების გამოფენა-გაყიდვა გაიმართა.

ლონისძიება სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია მეორის ლოცვა-კურთხევით სამეზის საკათედრო ტაძრის ახალგაზრდულ ცენტრში მოეწყო.

„გამოფენილი ნამუშევრები თვალთ-

ნათელი მაგალითი იყო საზოგადოებისათვის, რომ შეზღუდული შესაძლებლობა კი არ არსებობს, არამედ არსებობს შეზღუდული გარემო, რომელშიც გვიწევს ცხოვრება. თუ სათანადო ხელშეწყობა გვექნება, ჩვენც შევძლებთ საკუთარი თავის რეალიზებას. სწორედ ამ მიზანს ემსახურება ჩვენი გამოფენა-გაყიდვა“, - განაცხადეს შპმ პირთა ახალგაზრდული საქველმოქმედო ასოციაცია „მონყალე“-ის წევრებმა.

ტრენინგი თარჯოლაში

გასულ კვირას მაკლენის ასოციაციამ ბავშვებისათვის (მაკ) ჩაატარა ტრენინგი თერჯოლის რაიონის სხვადასხვა სკოლის 17 მასწავლებელთან. სამ დღიანი სატრენინგო კურსის განმავლობაში, მაკ-ის ფსიქოლოგმა განიხილა ქცევის მართვის სხვადასხვა სტრატეგიები და ტექნიკები.

აღნიშნული ტრენინგი უფასოა საქართველოს ყველა სკოლისთვის. თუ ფიქრობთ, რომ თქვენი სკოლა შესაძლოა დაინტერესდეს ამ ტრენინგით, დაგვიკავშირდით.

ტრენინგი ქუთაისში

მაკ-ი ულოცავს ტრენინგის წარმატებულ გავლას ქუთაისის №32-ე სკოლის მასწავლებლებს. სამ დღიანი სატრენინგო კურსით (11-13 ნოემბერი), 25 მასწავლებელი გაეცნო პრობლემურ ქცევებს და მათი მართვის სტრატეგიებს.

აღნიშნული ტრენინგი უფასოა, დამატებითი ინფორმაციისთვის დაგვიკავშირდით.

მულტიდისციპლინური გუნდის ტრენინგი

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ინკლუზიური განათლების დეპარტამენტთან თანამშრომლობის საფუძველზე, მაკლენის ასოციაციამ ჩაატარა ტრენინგი, რომელიც მიზნად ისახავდა საქართველოს თითოეული რეგიონის მულტიდისციპლინური გუნდის წევრთა პროფესიული უნარ-ჩვევების გაღრმავების ხელშეწყობას. აღნიშნული კურსი მოიცავდა ბავშვის კოგნიტური და მოტორული უნარების შესაფასებელი ტესტების ჩატარების სწავლებას, ასევე, ტესტირების შედეგად მიღებული შედეგების ინტერპრეტაციისა და საბოლოო ანგარიშის წერის უნარ-ჩვევების გაღრმავებას.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობა

2015 წლის 3 დეკემბერს, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საერთაშორისო დღეს, საქართველოს სახალხო დამცველმა საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციის, სამინისტროებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან შეხვედრა გამართა თემაზე: „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობა“.

2015 წლის განმავლობაში სახალხო დამცველს არაერთმა პირმა მიმართა, რომლებსაც დამოუკიდებელი ცხოვრების გზაზე სხვადასხვა დაბრკოლებები შეექმნათ. მათი პრობლემები ძირითადად უკავშირდება სათანადო საცხოვრებლის, განათლების, დასაქმების, ჯანმრთელობის, სოციალური დაცვისა და სხვა საკითხებს.

საქართველოში გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის ძალაში შესვლის მიუხედავად, ბევრი ადამიანისთვის ჯერ კიდევ გამოწვევაა ფიზიკური გარემოს, ინფრასტრუქტურის, ტრანსპორტისა თუ ინფორმაციის მისაწვდომობა, სათანადო საცხოვრებლის უფლების რეალიზება, ხარისხიანი და უწყვეტი ინკლუზიური განათლება, ჯანდაცვა, დასაქმება. აღნიშნული პრობლემები განსაკუთრებით მწვავეა სახელმწიფო ზრუნვიდან გამოსული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის. სახელმწიფოს მხრიდან სათანადო მხარდაჭერის გარეშე, ისინი მოუმზადებელი არიან დამოუკიდებელი ცხოვრებისთვის.

გაგრძელება →

2015 წლის აგვისტოში საქართველოს სახალხო დამცველმა წინადადებით მიმართა საქართველოს მთავრობას და მოუწოდა, ყველა პასუხისმგებელი სამინისტროს ჩართულობით მოახდინოს სახელმწიფო ზრუნვიდან გამოსული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშემწყობი ღონისძიებების საკანონმდებლო რეგულირება, „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ„ გაეროს კონვენციით ნაკისრი ვალდებულებების შესაბამისად. კერძოდ, საქართველოს მთავრობის მიერ, პასუხისმგებელი სახელმწიფო უწყებებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა

მონაწილეობით, შეიქმნას სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა სახელმწიფო ზრუნვიდან გამოსული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშემწყობი ღონისძიებების შესახებ, რომელიც უზრუნველყოფს „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ„ გაეროს კონვენციით ამ პირთათვის გარანტირებული უფლებების პრაქტიკულ იმპლემენტაციას.

დისკუსიაში მონაწილეობა მიიღეს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებმა, თემაზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს წარმომადგენლებმა.

“მოგზაურობა პირვნებად” - ქმედუნარიანობის ინსტიტუტის ჩეფოქმის გამოწვევა

სოფო აფციაური

„საქართველოში ქმედუნარიანობის ინსტიტუტის რეფორმა დიდი მიღწევაა, თუმცა მის მიღმა შეიძლება სხვა რეალობა იმალებოდეს. ამიტომაც საჭირო, რეფორმის შინაარსსა და არსებულ მდგომარეობას შორის სივრცე შემცირდეს“, - იოთამ თოლუბი იურისტია, ისრაელში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე საკითხებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაცია Bizchut-ის წარმომადგენელი. თუმცა, თოლუბი კონკრეტულად ქმედუნარიანობის საკითხებზე მუშაობს. არასამთავრობო ორგანიზაცია "პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის"(PHR) ორგანიზებითა და ღია საზოგადოების ფონდების მხარდაჭერით ჩატარებულ შეხვედრაზე, თოლუბიმ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საკითხებზე მომუშავე ადამიანებს ქმედუნარიანობასთან დაკავშირებით, ისრაელის და ზოგადად, საერთაშორისო გამოცდილება გააცნო.

„დღევანდელ ლექციას გამიზნულად არ დავიწყებ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანებზე საუბრით. მოგიყვებით ერთ ისტორიას - 100 წლის წინ ინგლისის პარლამენტი განიხილავდა ქალების არჩევნებში ხმის მიცემის უფლების საკითხს - ქალების ფსიქიკური მდგომარეობა არაა ისეთივე სტაბილური, როგორც კაცების, ამას ისიც ადასტურებს, რომ ქალები არ არიან ვაჭრები, კორპორაციის ხელმძღვანელები; მე მჯერა, რომ ნორმალურ ქალს და კაცს აქვს ინსტინქტი, რომ ქალს კაცი მართავდეს - ამ არგუმენტს პარლამენტმა მხარი დაუჭირა. 50 წლის წინ ამერიკაში ზუსტად იგივე საკითხი განიხილებოდა, ოღონდ ქალები ჩაანაცვლეს აფროამერიკელებმა. მას შემდეგ გავიდა 50 წელი და ზუსტად იმავე არგუმენტების მოსმენა შეგვიძლია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანებზე.

გაგრძელება →

მაგრამ ამ ადამიანების ცხოვრებას სხვა სირთულეებიც ახლავს, ვიდრე მხოლოდ სქესის ან კანის ფერის მიხედვით გამორჩევა. ამიტომ, დღეს შეიძლება წარმოუდგენლად მიგვაჩნდეს შშმ ადამიანებისთვის ქმედუნარიანობის მინიჭება, მაგრამ ჩვენ უნდა შევძლოთ, რომ 50 წლის შემდეგ ეს სასაცილო იყოს“, - იოთამ თოლუბმა ამის შემდეგ ქმედუნარიანობასთან დაკავშირებული სამ მნიშვნელოვან საკითხზე ისაუბრა. მისი თქმით, ესაა თავისუფლება, თანასწორობა და ღირსება. სამივე ერთად კი სამართლებრივი უფლების ქონასთან ერთად, მის გამოყენებას გულისხმობს.

იურისტმა გაიხსენა Bizchut-ის ერთ-ერთი პირველი საქმე, რომელიც მერვე კლასელ შაჰა გოცეს ეხებოდა. შაჰა ეტლით მოსარგებლელა, მისი სკოლა ადაპტირებული იყო, თუმცა ბიჭი ვერ სარგებლობდა მეორე სართულზე განთავსებული საპირფარეშოთი.

მართალია ისრაელში კანონი სკოლებს ადაპტირებას არ ავალდებულებდა, თუმცა უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებით, საპირფარეშოზე ხელმისაწვდომობის არქონა, შაჰას სოციუმში ჩართულობას ეწინააღმდეგებოდა: „ეს არის სოციალური კონსენსუსის კარგი მაგალითი“, - ამბობს იოთამ თოლუბი.

მან ასევე ისაუბრა თავად შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სურვილების გათვალისწინების მნიშვნელობაზე და მისი ბენეფიციარების კონკრეტული ისტორიები მოყვა.

მაგალითად, ხოვიმს, რომელიც ისრაელში ცხოვრობს, ინტელექტუალური შეზღუდვა აქვს, მათემატიკური გამოთვლები უჭირს. მაგრამ ოჯახის შექმნა უნდა, კურიერად მუშაობს. ხოვიმმა თქვა, რომ არ სჭირდებოდა მეურვე. მამამ მის აზრს პატივი სცა, გაუხსნა საბანკო ანგარიში და ხოვიში თავის ქონებას დამოუკიდებლად განაგებს, უბრალოდ მამამისი ხანდახან ამოწმებს, რამე პრობლემა ხომ არ აქვს.

დებიარის უსინათლო, მცირე ინტელექტუალური შეზღუდვის მქონე. ჰყავს პარტნიორი და მას-

თან ერთად ცხოვრებას აპირებს. მუშაობს და ისეთ ბინაში ცხოვრობს, რომლის მოვლაშიც მხარდამჭერი პერსონალი ეხმარება.

იუდი კი, რომელიც შუახნის ქალია, მცირე საოჯახო ტიპის სახლში ცხოვრობს. არასამთავრობო ორგანიზაციამ რამდენიმე თვის წინ სასამართლოში სარჩელი შეიტანა და იუდისთვის ქმედუნარიანობის გაუქმება მოითხოვა. იურისტი, იოთამ თოლუბი ამბობს, რომ ამაზე მთავრობისგან მხარდამჭერა აქვს და ახლო მომავალში ეს საქმე სავარაუდოდ, დადებითად გადაწყდება.

„ყველაზე მნიშვნელოვანი კი ისაა, რომ იუდისთვის ქმედუნარიანობის სტატუსის მოხსნის ერთ-ერთი მიზეზი სოციალური მუშაკის დასკვნა იყო. ის ამბობდა, რომ დიახ, იუდის ხანდახან მწვავე ფსიქიკური მდგომარეობაც აქვს, თუმცა ეს არ ნიშნავს, რომ მას საკუთარი ცხოვრების დამოუკიდებლად განკარგვა არ შეუძლია“.

თოლუბი იხსენებს ისრაელში ინტელექტუალური შეზღუდვის მქონე პირების მიმართ ჩადენილი სისიხლის სამართლის დანაშაულის დროს გამოუძიებელ საქმეებს. მისი განმარტებით, პროკურორები ამბობდნენ, რომ ამ ადამიანების დაკითხვა შეუძლებელი იყო, რადგან მათგან რეალური ფაქტების მოსმენას ვერ მოახერხებდნენ: „სპეციალისტებმა ვთქვით, იქნებ ჩვენ არ შეგვეძლო ამ ადამიანების გაგება? ამიტომ, პროკურატურას შევთავაზეთ დახმარება, რომ დაზარალებულ შშმ ადამიანებს ჩვენ, სპეციალისტები დავკითხავდით. ასეც მოხდა, ახლა ინტელექტუალური შეზღუდვის მქონე ადამიანების მიმართ ძალადობა დაუსჯელი არ რჩება, რადგან ისრაელის პროკურატურამ დარგის სპეციალისტები აიყვანა“, - ამბობს იურისტი. მან ასევე ისაუბრა სოციალური მიდგომის მნიშვნელობაზე. იმაზე, რომ თუ ფსიქო-სოციალური საჭიროების მქონე ადამიანს ადეკვატური მომსახურებები ექნება, როგორცაა მაგალითად, ღირსეული საცხოვრისი, მხარდამჭერის თანადგომა, შესაძლოა მას უფრო მეტად შეუმცირდეს ჰოსპიტალიზაციის პერიოდი.

მაგალითად, იოთამ თოლუბიმ ისაუბრა შვედეთის მაგალითზე. როცა ერთ-ერთი ფსიქიატრიულის დახურვა გადაწყდა, შესაძლოა 300 ადამიანიდან ბევრი მათგანი სახლის გარეშე დარჩენილიყო, ან ციხეში მომხვდარიყო. ამიტომ, მთავრობამ ასეთი გამოსავალი მოძებნა - 20 ფსიქო-სოციალური საჭიროების მქონე ადამიანს მხარდამჭერი დაუნიშნა. იქამდე ეს ადამიანები ჰოსპიტალში 60 დღეს ატარებდნენ, მხარდამჭერის დანიშნიდან 2 წლის შემდეგ კი ეს დღეები 4 დღემდე შემცირდა.

იოთამ თოლუბიმ მისი ლექციის დასასრულს მოკლე შეჯამება გააკეთა და ქმედუნარიანობასთან დაკავშირებით ოთხი ძირითადი საკითხი

გამოყო. მისი განმარტებით, მართალია, საქართველოს შეზღუდული რესურსები აქვს, თუმცა პირველი და გადამწყვეტი სწორედ მხარდამჭერის არსებობაა:

„სხვა შემთხვევაში რეფორმა სრულიად არაეფექტური იქნება. ინსტიტუციაში მყოფ ადამიანს რომ უთხრა, ქმედუნარობის სტატუსს და მეურვეს გიხსნი და ახლა რაც გინდა ის გააკეთეო, აზრი არ აქვს“.

მეორე მნიშვნელოვანი საკითხი იურისტის აზრით, სამართლიანი სამართლებრივი პროცედურაა. ანუ, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი

თავად უნდა იყოს ჩართული პროცესებში, რომელიც მას ეხება.

მესამე საკითხი, თოლუბის განმარტებით, პასუხისმგებლობების აღება და გადანაწილება: „პროცესს შეიძლება შეცდომები და გარკვეული რისკები ახლდეს, ამიტომ კანონში უნდა იყოს განერილი, ვის რა მოვალეობა და ვალდებულება აქვს. ისრაელში მაგალითად, ერთი თვის წინ სასამართლომ მიიღო გადაწყვეტილება, რომ მხარდამჭერი მხარდაჭერის მიმღები პირის ქმედებებზე პასუხს არ აგებს“.

და ბოლოს, იურისტის აზრით, მეოთხე მნიშვნელოვანი საკითხია, პიროვნების დაცვის რა მექანიზმია ჩადებული კანონში, როცა რამე ზიანი დგება და როგორ უნდა მოხდეს ამის გამოსწორება. იოთამ თოლუბიმ ამის მაგალითად ისრაელში მცხოვრები ქალის, ფსიქო-სოციალური საჭიროების მქონე დანას შემთხვევა გაიხსენა. დანას მშობლები დაეღუპა, ფულს კი აზარტულ თამაშებში ხარჯავდა. მისმა ძმებმა სასამართლოს მიმართეს და დანას მეურვეობა ითხოვეს, თუმცა Bizchut-ის იურისტებმა სასამართლოს დანას მხარდამჭერად ბულალტრის დანიშვნა შესთავაზეს, რომელიც მას უბრალოდ კონსულტაციას გაუწევდა.

„თუმცა სარჩელში ჩაწერეთ, რომ გარკვეული თანხის ზემოთ დახარჯვის დროს დანას მხარდამჭერის ხელმძღვანელს დასჭირდებოდა. ეს იყო კომპრომისი, თუმცა კარგი გამოსავალი იმისა, რომ დანას მეურვისგან დამოუკიდებლად ეცხოვრა“.

დამოუკიდებელი ცხოვრების მნიშვნელობაზე ისაუბრა არასამთავრობო ორგანიზაცია „ხელი ხელს“ ხელმძღვანელმა, მაია შიშნიაშვილმა. მან ისრაელში მომუშავე კოლეგას საქართველოში, გურჯაანისა და თბილისის მცირე საოჯახო ტიპის სახლების მაცხოვრებლებზეც მოუყვა, რომლებიც ამ ორგანიზაციისა და „ფონდი ღია საზოგადოება საქართველოს“ მხარდაჭერით ოთხ სახლში ცხოვრობენ.

ურეკი-ელიტა

გიორგი ჯანელიძე

2013 წლიდან ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში მდებარე საკურორტო დაბა ურეკს თანამედროვე შვიდსართულიანი საცხოვრებელი სახლი ამშვენებს. აღნიშნული ნაგებობა მობინადრეებისთვის ყოველმხრივი კომფორტის შექმნის შესაძლებლობას იძლევა. მისი უპირველესი ხიბლი ისაა, რომ მდებარეობს კურორტის პირველ ზოლში. „ურეკი-ელიტა“, თავის სახელს ყოველმხრივ ამართლებს, რამეთუ ის საკურორტო ზოლში არსებულ სასტუმრო დანიშნულების შენობებსა თუ საცხოვრებელ სახლებს პირველი შეხედვისთანავე თავისი არქიტექტურული იერსახით მკაფიო კონკურენციას უწევს. ყოველივე ზემოაღნიშნულის დამადასტურებლად ისიც საკმარისია, რომ „ურეკი-ელიტას“, შენობის დიდი ნაწილი გაყიდულია.

დიდი მოთხოვნილებიდან გამომდინარე, საცხოვრებელი სახლი „ურეკი-ელიტა“-ს მესაკუთრემ გადაწყვიტა, რომ კორპუსის 0 სართულზე არსებული სათესო რომლის ფართობი 428 კვადრატული მეტრია, სამკურნალო-სარეაბილიტაციო დანიშნულებით გაასხვისოს.

როგორც მკითხველს მოეხსენება, კურორტ ურეკის ზღვის სანაპირო ზოლი უნიკალური

გაგრძელება ➔

მაგნიტიტური ქვიშის სამკურნალო შესაძლებლობები საქვეყნოდაა ცნობილი. ურეკის მაგნიტიტური ქვიშის სამკურნალო თვისებები ათეული წლების წინ იქნა შესწავლილი და როგორც ცნობილია, ის ცერებრალური დამბლით დავადებული პაციენტების გარდა, ჯანმრთელობის სხვა პრობლემების მქონე ადამიანებზეც დადებითად მოქმედებს. მაგნიტიტური ქვიშით სამკურნალოდ კურორტ ურეკში არამხოლოდ ყოფილი სსრკავშირის სივრციდან, არამედ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებიდანაც ჩადიან ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე ადამიანები. მაგრამ კურორტის სპეციფიური კლიმატური პირობების გამო, წვიმიან დღეებში მკურნალობის პროცესი ფერხდება, ხოლო კვლევების თანახმად, დადგენილია, რომ

სრულფასოვანი მკურნალობის კურსი 21 დღეს შეადგენს.

ზემოაღნიშნულ გარემოებათა გათვალისწინებით საცხოვრებელი სახლი „ურეკი-ელიტა“-ს მფლობელი სამკურნალო-სარეაბილიტაციო დაწესებულების შექმნის პოტენციურ მსურველს თავაზობს შესაძლებლობას, რომ მაგნიტიტური ქვიშისა და ზღვის წყალის სამკურნალო თვისებების გამოყენება, უამინდობის პერიოდში, გადატანილი იქნას დახურულ სივრცეში, რაც გამორიცხავს მკურნალობის პროცესის შეფერხებას. ამასთან აღსანიშნავია ისიც რომ შენობაში გათვალისწინებული იქნა თანამედროვე მოთხოვნები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანებისათვის. მოწყობილია პანდუსიანი კიბეები.

რაც შეეხება სარეაბილიტაციო სართულის სიმაღლეს, ის 2,95 მეტრია, ხოლო ფანჯრების მიწისზედა ნაწილის სიმაღლე 1,20 მეტრია, მიწისქვეშ-1,75 მეტრი. გასაყიდი სათავსის ფასი განისაზღვრება რეალურ მყიდველთან მოლაპარაკების გზით.

გამარჯობა, ჩემო უსნობო მეგობარო

თუა ჭითაშვილი

გამარჯობა, ჩემო უცნობო მეგობარო, შენ ალბათ ყველაზე უბედურ ადამიანად მიიჩნევ თავს დედამიწის ზურგზე, ეს განცდა გინდა არ გინდა, ვალიარებთ თუ არა, სადღაც გულის კუნჭულში თითოეულ ჩვენგანს გვიჩნდება. მე ვარ დედა, რომელმაც ცხრამეტი წლის მანძილზე ორჯერ გადავიტანე ასეთი გულისტკივილი, მაგრამ უფლის ნებით ისევ ფეხზე ვარ, ბავშვებთან ერთად ჩემს თავსაც ვუვლი. მე და ნინიკო ერთად ვიპრანჭებით, კარგი მეგობრები ვართ. ჩვენს სიხარულს საზღვარი არა აქვს, როდესაც დები ვგონივართ და ბევრს ვხალისობთ. ნინიკო ჩემი ცხრამეტი წლის გოგონაა, მას ბავშვთა ცერებრალური დამბლა აქვს.

18 წლის ვიყავი, როდესაც ხუთი დღის ბავშვზე მითხრეს: „ჯერ პატარა ხარ, ყველაფერი წინ გაქვს, ბავშვებს კიდევ გააჩენ, ეს ბავშვი კი გაგანვალებს და მოდი იქნებ...“ – წინადადების დამთავრება არ ვაცადე, მამას შეეხედე და ვთხოვე ჩემი შვილი გადაერჩინა! მადლობა ჩემს მამიკოს, მადლობა უფალს ერთი თვის და ორი დღის ნინიკო გამოვიყვანეთ ჰემატოლოგიური განყოფილებიდან და მკურნალობა ნევროპათოლოგთან დავიწყეთ.

გულწრფელად გეტყვი, ბედნიერი ვიყავი! მიუხედავად იმისა, რომ ჩემი შვილი ისე არ ვითარდებოდა, როგორც სხვა ბავშვები. ნინიკო განსხვავებული იყო, მაგრამ მე ის სწორედ ასეთი მიყვარდა! ამ ქვეყანაზე ერთადერთი ნინო არსებობდა, ჩემი საზრუნავი ის იყო. გონება დატვირთული მქონდა – ნამღების დასახელებით, განრიგით, მენიუს შედგენით, მისი ვიზუალით (მას ყველაფერი არ უხდებოდა, ამიტომ მიწევდა ისეთი ტანისამოსის შერჩევა, რომელიც განსაკუთრებულ პენს შესძენდა მას.) მთელი ოჯახი ნინის პირველი სიტყვების წარმოთქმისას ვხარობდით, მისი პირველი ნაბიჯები კი, მეგონა ჩვენთან ერთად სამყაროსაც უხაროდა. მისი ქცევები, მანერები, სითამამე – არაფერში ვზღუდავდი, ყველგან პირველი უნდა ყოფილიყო ჩემი „ქანქარა„ ბავშვი. არავის უთქვამს ჩემთვის: „ვაიმე, შენ სანყალო, ეს რა დღეში ხარ... „– ყველა ხედავს, რომ მე ნინიკოს დედა, ბედნიერი ვარ!

ეს ჩემი ცხოვრების ისტორიის ერთი ნაწილია, ახლა კი ისტორიის მეორე ნაწილს მოგიყვებით... ნინოს დაბადებიდან რვა წლის შემდეგ, ჩემს სხეულში ცვლილება ვიგრძენი. შევშინდი. მე ხომ მეორე შვილის

გაჩენას არ ვაპირებდი, მაგრამ დედობრივი ინსტიქტი უფრო ძლიერი აღმოჩნდა. ჩემი გახარება, – ანდრია მოევლინა ქვეყანას. იმ ბედნიერი ექვსი წლის აღწერა სიტყვებით შეუძლებელია. მაგრამ. ვირუსი. თებერვლის სუსხიან ღამეში, მაღალ ტემპერატურას ვებრძოდით, დილით გაიღვიძა ყვირილით: დედა, ჩემი ხმა არ მესმის!

ოტოლარინგოლოგმა აუდიოგრამაზე გაგვიშვა. ნევრიტი! გვეშველება? აუდიოლოგი თავს იქნევს, – ვიგრძენი გონება ამერია, სხვანაირი გავხდი, ანდრია ხელიხელზე მომიჭირა, შევხედე, შეშინებული თვალებით მიყურებდა, არ ვიცი როგორ შევძელი ძალების მოკრება, ჩავიხუტე, გავუტინე და ვუთხარი: „ნუ გეშინია დე, ვიმკურნალვით და ყველაფერი კარგად იქნება!„ – იმედიანი თვალებით შემომცქეროდა.

დიდხანს ვიტყუებდი თავს, დამყავდა ერთი ექიმიდან მეორესთან, მინდოდა რომელიმესგან „კარგი„ ტყუილი მომესმინა, მაგრამ არცერთი არ მატყუებდა... რამოდენიმე თვეში აპარატი მოვირგეთ, ჩვენს ცხოვრებაში ისევე განათდა, მართალია მე დღეს დიდი შრომა მიწევს იმისათვის, რომ ანდრია სამყარო სრულად აღიქვას, არაფერი გამორჩეს, მაგრამ არა უშავს, მე ესეც გადავიტანე და ისევე ფეხზე ვდგავარ! კოხლეარულ იმპლანტაციას ვეფიქრობთ, ჩვენ ამასაც აუცილებლად გავუმკლავდებით!

ბედნიერი ვარ თუნდაც იმით, რომ სამყაროს ნინოს და ანდრიას თვალთ ალვიქვამ! მიყვარს სამყაროს ის ნაწილი, რომელსაც „განსხვავებულს“ უწოდებენ. არ არის ადვილი, იცხოვრო ისე, რომ შენზე დამოკიდებული ადამიანები ბედნიერი გყავდეს, მაგრამ ეს არის ჩემი მისია – ვიცხოვრო შვილებთან ერთად და ყოველი დღე გავუღამაზო. მხოლოდ ჩვენ შეგვიძლია ვატაროთ ისინი ბედნიერებით მოყვნილ, ხასხასა მწვანე გზებზე!

შენიშვნა: ბლოგში გამოთქმული მოსაზრებები ეკუთვნის ავტორს და შესაძლოა არ გამოხატავდეს „მშობელთა საინფორმაციო ცენტრის“ პოზიციას.

<http://www.picgeorgia.com/#!>

საინფორმაციო ცენტრი

პარაოლიმპიურმა თამაშებმა მკვიდრად მოიკიდა ფეხი თანამედროვე მსოფლიოში. იგი ჩვენი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი გახდა და დიდ გავლენას ახდენს შშმ პირების ყოფიერებაში.

დღეიდან შემოგვაქვს ახალი რუბრიკა - პარაოლიმპიური მაცნე, სადაც გაშუქდება ყველაფერი ის, რაც პარაოლიმპიურ მოძრაობას ეხება. გაგაცნობთ იმ ადამიანებს, ვისაც დიდი წვლილი მიუძღვით პარასპორტის და პარაოლიმპიური მოძრაობის განვითარებაში. ფართო საზოგადოება გაიცნობს იმ ქართველ პარაოლიმპიელებს, მათ მწვრთნელებს და ქველმოქმედებს, რომლებმაც ყველაფერი გააკეთეს ქართული პარაოლიმპიური მოძრაობის განვითარების საქმეში. ერთი სიტყვით, გაგაცნობთ ყოველივე იმას, რითაც ვითარდება და ხელს უშლის საქართველოში პარაოლიმპიური მოძრაობის განვითარებას.

პარალიმპიური მაცნა

„სალი მოძრაობაში“

როგორ დაიწყო პარალიმპიური თამაშები

თეიმურაზ მიქიაშვილი

ინვალიდის ეტლებით სპორტის განვითარება დაიწყო მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ ინგლისში. მის დამაარსებლად ითვლება ლუდვიგ გუტმანი, რომელმაც ინგლისის მთავრობის თხოვნით, ლონდონის ახლოს მდებარე ქალაქ სტოკ-მანდვეილში შექმნა ხერხემლის ტვინის დაზიანების მკურნალობის ნაციონალური ცენტრი და დაინიშნა ამავე ცენტრის დირექტორად. მან პირველმა დაიწყო ამპუტანტებთან სპორტული ვარჯიშების ჩატარება, რამაც დიდი შედეგი გამოიღო ინვალიდ ამპუტანტთა ფიზიკური რეაბილიტაციის პროცესში. ამავე ჰოსპიტალში 1944 წელს პირველად ჩატარდა შეჯიბრებები ინვალიდის ეტლებით ამპუტანტირებულთა შორის. აღნიშნულმა თამაშებმა საზოგადოების დიდი ინტერესი და პრესის გამოხმაურება გამოიწვია. შემდგომში ამ თამაშებს, რომელიც საერთაშორისო თამაშებად გადაიქცა, ეწოდა სტოკ-მანდვეილის თამაშები. „მთავარი ის კი არ არის, რაც დაიკარგა, არამედ მნიშვნელოვანია ის, რაც დარჩა“ – ამბობდა ლუდვიგ გუტმანი. კლინიკური სპორტიდან წარმოშობილი თამაშების პროგრამას დაემატა მშვილდოსნობა. სპორტის ეს სახეობა მიაჩნდა ლუდვიგ გუტმანს იდეალურ საშუალებად იმ ჯგუფის კუნთების სავარჯიშოდ, რომლებიც განლაგებულია დაზიანებული ზურგის ტვინის ზედა დონეზე. უფრო მეტიც, ეს ერთ-ერთი ის სპორტის სახეობაა, რომელიც სპორტსმენ-ადაპტანტს აძლევს საშუალებას იასპარეზოს ჯანმრთელი სპორტსმენების თანასწორად. შემდგომში უფრო გაიზარდა დანერგილი სპორტის სახეობების რაოდენობა და მიემატა მაგიდის ჩოგბურთი, კალათბურთი, ფრენბურთი, ცურვა, მძლეოსნობა და ა.შ.

1948 წელს ჩატარდა პირველი სტოკ-მანდვეილის თამაშები პარალიმპიურულთათვის, სადაც მონაწილეობდა სულ 16 ეტლით მოსარგებლე სპორტსმენი. იმავე დღეს ლონდონში საზეიმოდ გაიხსნა ზაფხულის ოლიმპიური თამაშები. ამ დამთხვევის წყალობით ლ. გუტმანს დაებადა საერთაშორისო ოლიმპიური თამაშების პარალელურად პარაპლეგიკთა საერთაშორისო თამაშების ჩატარების იდეა. საინვალიდო ეტლებით თამაშების ჩატარების ორგანიზაციას საფუძვლად დაედო ფუნქცი-

ონალური შესაძლებლობის კლასიფიკაცია და თამაშებში კულტივირებული სპორტის სახეების წესების მცირედი ცვლილებები.

1959 წელს ლ. გუტმანმა თავის წიგნში „სტოკ-მანდვეილის თამაშების წესები პარალიმპიურულთათვის“ გამოაქვეყნა დამუშავებული წესები ყველა სპორტის სახეობებისათვის – „სტოკ-მანდვეილის თამაშების მიზანია – წერდა გუტმანი – მსოფლიოს ყველა ქვეყნის პარალიმპიური ადამიანის გაერთიანება საერთაშორისო სპორტულ მოძრაობაში. `დაე, სპორტმა შთაბეროს იმედი და გაამხნევოს ათასობით პარალიმპიური“ – წერდა იგი. შესანიშნავი ადამიანის ლ. გუტმანის ნოვატორულმა წამოწყებამ, მისი საქმიანი და ადამიანური თვისებების წყალობით, შესაძლებელი გახდა ისეთი სპორტული მოძრაობის შექმნა, რომელმაც საოცრად გარდაქმნა არა მარტო ინვალიდთა, არამედ მათი ნათესავების, მეგობრების და ახლობლების ცხოვრება.

ინვალიდთა სახსრებით, პენსიონერებისა და სხვათა შემოწირულობების საშუალებით სტოკ-მანდვეილში აშენდა სტადიონი. ქალაქის ხელმძღვანელობამ და ამ ქალაქში მაცხოვრებლებმა ყველაფერი გააკეთეს იმისათვის, რომ სტადიონზე მოსვლა ყოფილიყო სასიამოვნო და დასამახსოვრებელი. ინვალიდო სპორტსმენებისათვის კი შეიქმნა ყველა პირობა ვარჯიშისა და შეჯიბრებებისათვის. 1957 წელს სტოკ-მანდვეილში პარაპლეგიკთა საერთაშორისო თამაშებში მონაწილეობისათვის ჩამოვიდა 360 სპორტსმენი მსოფლიოს 24 ქვეყნიდან. ყოველწლიურმა სტოკ-

გაგრძელება →

მანდვილის თამაშებმა მოიპოვა საერთაშორისო სპორტული ფედერაციის სტატუსი და პოპულარული გახდა მთელ მსოფლიოში. მის უდიდეს პოპულარობაზე ისიც მეტყველებს, რომ ყოველწლიურად სტოკ-მანდვილში ტარდება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ბავშვთა როგორც ნაციონალური, ასევე საერთაშორისო თამაშები.

მსოფლიოში პარალიმპიური თამაშების დაწყება 1960 წლიდან იღებს სათავეს. რომის ზაფხულის XVII ოლიმპიური თამაშების სპორტულ არენაზე გამოვიდნენ ინვალიდობის მქონე სპორტსმენები, რათა ოლიმპიური წესების მიხედვით შერკინებოდნენ ერთმანეთს. ოლიმპიურ სტადიონზე თამაშებს მიესალმა და წარმატება უსურვა რომის პაპმა იოანე XXII-მ. ამ პარალიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა მსოფლიოს 24 ქვეყნის 360 შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე სპორტსმენი.

მეორე პარალიმპიური თამაშები ჩატარდა ტოკიოში 1964 წლის ნოემბერში, სადაც მონაწილეობდა მსოფლიოს 22 ქვეყნის 390 სპორტსმენი. ტოკიოს პარალიმპიურმა თამაშებმა მსოფლიოს საზოგადოების უდიდესი ინტერესი გამოიწვია. იაპონელებმა,

რომლებმაც გადაიტანეს ატომური დაბომბვის საშინელება ხიროსიმასა და ნაგასაკში, განსაკუთრებული ყურადღება გამოიჩინეს სპორტსმენ-ინვალიდების მიმართ. ამ თამაშებმა ნათელჰყო პარალიმპიურულ ადამიანთა უდიდესი შესაძლებლობები. გადალახეს რა დიდი მანძილი იაპონიამდე, მონაწილეობა მიიღეს როგორც სპორტულ შეჯიბრებებში, ისე მრავალრიცხოვან ღონისძიებებში და დაანახეს მსოფლიოს მთელ საზოგადოებას, რომ მათაც შეუძლიათ სპორტული რეკორდების დამყარება, დიდი, თვალსაჩინო საქმეების კეთება და არაფრით ჩამორჩებიან ჯანმრთელ ადამიანებს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში თუ სპორტულ ასპარეზზე.

თამაშების შემდეგ იაპონიაში გაიხსნა მრავალი სპეციალიზირებული საწარმოები, სადაც უამრავი ინვალიდობის მქონე ადამიანი დასაქმდა.

ასე დიანყო თავისი ტრიუმფალური სვლა საერთაშორისო პარალიმპიურმა თამაშებმა, რომელშიც ათასობით შშმ სპორტსმენი იღებს მონაწილეობას სპორტის 28 სახეობაში.

2008 წლის პეკინის ზაფხულის პარალიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა 148 ქვეყნის 5600 სპორტსმენი. ამ თამაშებში პირველად მონაწილეობდა საქართველოს წარმომადგენელი იაგო გორგოძე (ძალოსნობა, პაუერლიფტინგი), რომელმაც თავის კლასში მე-8 ადგილი დაიკავა.

ლუდვიგ გუტმანი - პარალიმპიური თამაშების დამაარსებელი

ლუდვიგ გუტმანი ითვლებოდა ერთ-ერთ მონინავე ნევროპათოლოგად მეორე მსოფლიო ომის დროს. 1939 წლამდე მუშაობდა ებრაელთა ჰოსპიტალში ქ. ბრესლაუში. უკიდურესად დაძაბული მდგომარეობის გამო, როგორც ებრაელი, 1944 წელს იძულებული გახდა გაქცეულიყო დიდ ბრიტანეთში. ინგლისის მთავრობის თხოვნით, ლონდონთან ახლოს მდებარე ქალაქ სტოკ-მანდვილში ადგილობრივი ჰოსპიტალის ბაზაზე მან შექმნა ხერხემლის ტვინის დაზიანებულთა მკურნალობის ნაციონალური ცენტრი და დაინიშნა ამავე ცენტრის დირექტორად. ამ თანამდებობას იკავებდა 1966 წლამდე. გუტმანი თვლიდა სპორტს, როგორც მკურნალობის ერთ-ერთ საშუალებად და იყენებდა მას ინვალიდობის მქონე ადამიანების ფიზიკური ძალის და საკუთარი ღირსების გრძნობის ასამაღლებლად. გუტმანის მიერ 1952 წელს ქ. სტოკ-მანდვილში ორგანიზებულ თამაშებში მონაწილეობა მიიღო სხვადასხვა ქვეყნის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე 130-მა სპორტსმენმა. შემდგომში სტოკ-მანდვილურმა თამაშებმა

არნახულ მასშტაბს მიაღწია და გარდაიქმნა პარაოლიმპიურ თამაშებად. 1956 წელს, ოლიმპიური მოძრაობის იდეალების განხორციელებაში განეული განსაკუთრებული წვლილისათვის გუტმანი დაჯილდოვდა ფირლის თასით. 1950 წელს მანვე დაარსა ინგლისის ინვალიდთა სპორტული ასოციაცია. 1960 წლიდან დაწყებული დღემდე გუტმანის მიერ დაარსებული პარაოლიმპიური თამაშები ტარდება იმ ქალაქში, სადაც მიმდინარეობს ოლიმპიური თამაშები. გამონაკლისი იყო 1980 წელს ჩატარებული მოსკოვის XXII ზაფხულის ოლიმპიური თამაშები. მოსკოვის მიერ უარის გამო პარაოლიმპიური თამაშების ჩატარება თავის თავზე აიღო ნიდერლანდების ქალაქმა ანხემმა). მანვე დაამუშავა საერთოდ აღიარებული სპორტულ-სამედიცინო კლასიფიკაცია, რომელიც პარაოლიმპიური პროგრამით ჩატარებულ შეჯიბრებებში სამართლიანი და თანასწორი შეჯიბრებითობის გარემოს უზრუნველყოფს. მისი დამსახურება განსაკუთრებულად შეაფასა ინგლისის ხელისუფლებამ და დაჯილდოებული იქნა ბრიტანეთის იმპერიის მე-2 ხარისხის ორდენით და კომანდორის წოდებით, რომელსაც დიდ პატივს მიაგებენ მთელ მსოფლიოში. გუტმანის პატივსაცემად და მისი სახელის უკვდავსაყოფად დაარსებული იქნა გუტმანის სახელობის პრემიები: ავსტრალიაში ინვალიდების ეტლით მოსარგებლეთა სპორტის ფედერაციამ (ინგლის. Australian Wheelchair Sports Federation) და გერმანიის პარაპლეგიის სამედიცინო საზოგადოებამ (გერმან. Deutschesprachige Medizinische Gesellschaft für Paraplegie), რომელიც ეძლევათ ქვედა კიდურების პარაპლეგიით დაავადების შესახებ გერმანულ ენაზე გამოცემულ მეცნიერულ ნაშრომებს, გუტმანის სახელს ატარებს ჰოსპიტალი (Institut Guttmann), რომელიც მდებარეობს ბარსელონაში და სადაც მკურნალობენ კვადროპლეგიის და პარაპლეგიის მქონე ავადმყოფებს.

საქართველოს პარაოლიმპიური მოქრობა დღეს

გიორგი ჯანელიძე

საქართველოს ეროვნული პარაოლიმპიური კომიტეტი, მართალია, 2003 წელს დაფუძნდა, მაგრამ მისი ჩამოყალიბებისა და შემდგომი განვითარებისკენ პირველი ნაბიჯები გადაიდგა 2008 წელს, როდესაც პირველად საქართველოს ისტორიაში, პეკინის პარაოლიმპიურ თამაშებზე მონაწილეობა მიიღო საქართველოს დელეგაციამ. შემდგომ წლებში ჩვენი პარასპორტსმენები მონაწილეობდნენ სხვადასხვა საერთაშორისო შეჯიბრებებში, მათ შორის ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონატებზე, პარასპორტის სხვადასხვა სახეობებში. სპორტული შედეგების თვალსაზრისით, განსაკუთრებულ წარმატებას კომიტეტმა 2015 წელს მიაღწია, როდესაც ქართველმა პარასპორტსმენებმა პირველად მოიპოვეს მსოფლიო ჩემპიონის ტიტული ძიუდოში, პარა-მკლავჭიდის მსოფლიო ჩემპიონატზე კი, აიღეს ორი ოქრო, ვერცხლის და ბრინჯაოს მედლები. „ამავე სახეობაში მაღალი სინჯის

მედლები ჩამოვიტანეთ ევროპის ჩემპიონატიდან, ეტლით მოსარგებლე სპორტსმენ-მოფარევეთა მსოფლიო ჩემპიონატზე მოვიპოვეთ მეორე და მესამე ადგილები, ასევე გვქონდა წარმატებები სხვა სახეობებში სხვადასხვა საერთაშორისო შეჯიბრებებში,, გვიამბობს საქართველოს პარაოლიმპიური კომიტეტის გენერალური მდივანი, ლევან ოდიშარია, რომელიც აღნიშნულ თანამდებობას მიმდინარე წლიდან იკავებს. მას საკმაოდ დიდი გამოცდილება აქვს იმისათვის, რომ პარაოლიმპიურ კომიტეტსა და მის საკურატორო სფეროში შემავალ სპორტის სახეობებს ჩვენს ქვეყანაში კიდევ უფრო მეტად განვითარების საშუალება მისცეს. მითუმეტეს, რომ ის 2011-2012 წწ, ამ კომიტეტის პრეზიდენტი იყო. როგორც თავად ბატონი ლევანი ამბობს, სპორტი ბავშვობიდან უყვარს, გატაცებული იყო მძლეოსნობით და იყო საშუალო მანძილებზე მორბენალი (800, 1500). აქტიური სპორტული კარიერის დასრულების შემდეგ, მიიღო უმაღლესი სპორტული განათლება საქართველოს სახელმწიფო ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის აკადემიაში ჯერ სპორტის თეორიის განხრით, შემდეგ კი სწავლა კიევის სახელმწიფო ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის უნივერსიტეტში განაგრძო სპორტის მენეჯმენტის სპეციალობაზე: „ვფიქრობ, რომ სწორი არჩევანი გააკეთეთ, როდესაც გადავწყვიტე ჩემი პროფესიული საქმიანობა სპორტისთვის დამეკავშირებინა, რადგან სპორტს ქვეყნისთვის და საზოგადოებისთვის ძლიან

ბევრი კარგის მოტანა შუძლია, პირველ რიგში, ეს არის რა თქმა უნდა ადამიანების ჯანმრთელობა და ჯანსაღი ცხოვრების წესი, რაც მნიშვნელოვან პრევენციას წარმოადგენს მრავალი დაავადების წინააღმდეგ, ასევე მნიშვნელოვანია სპორტის როლი ქვეყნის წარმოჩენაში მსოფლიო დონეზე, რასაც უკვე ჩვენი პარასპორტსმენები საკმაოდ წარმატებით ახორციელებენ. რაც შეეხება პარასპორტის საქართველოში განვითარებულ სახეობებს, აღმოჩნდა, რომ ერთ-ერთი ყველაზე მეტად განვითარებულია ნოლჭიმი. პირველი პარაოლიმპიელი სწორედ ამ სახეობაში გვყოლია. ასევე, ეტლით ფარიკაობა, სადაც ჩვენმა სპორტსმენებმა უმაღლესი რანგის შეჯიბრებებში მედლებიც მოიპოვეს: „მნიშვნელოვანი გამოცდილება გვაქვს ცურვაში. აქ ჩვენი სპორტსმენი ნიკა თვაური 2011 წლის მესამე პრიზიორია. უნდა აღინიშნოს, რომ დღეს-დღეობით კომიტეტი ასევე ხელს უწყობს მძლეოსნობის, ტყვიის სროლისა და მშვილდოსნობის განვითარებას“, ამბობს ბატონი ლევან ოდიშარია, რომელთან საუბარში პარასპორტის საქართველოში განვითარებული სახეობების სუსტ წერტილებსაც შევეხეთ: „პარასპორტი სპორტის ძალიან სპეციფიკური მიმართულებაა, რადგან საქმე გვაქვს სხვადასხვა სახის ნოზოლოგიის მქონე სპორტსმენებთან, შესაბამისად მათთან მუშაობა მწვრთნელისგან მოითხოვს სპეციალურ განათლებას და მაღალ პროფესიონალიზმს, წვრთნის სპეციალური მეთოდებისა და ტექნოლოგიების ცოდნასა და გამოყენებას. ამ მიმართულებით კომიტეტი აპირებს მოიწვიოს საერთაშორისო პარაოლიმპიური კომიტეტის ექსპერტები, რომლებიც ჩვენს მწვრთნელებს ჩაუტარებენ ლექცია-სემინარებს პარასპორტის სხვადასხვა სახეობებში. დარწმუნებული ვარ, ეს დახმარება მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს წვრთნის ხარისხს და გაზრდის სპორტულ შედეგებს. ასევე არა საკმარისი ინფორმაცია გააჩნიათ სპორტსმენებს სპორტში გამოყენებული აკრძალული ნივთიერებების მავნებლობისა და გამოყენების დაუშვებლობის შესახებ, ამ კუთხით ჩვენი მხრიდან უფრო მეტია გასაკეთებელი, აცხადებს გენერალური მდივანი. რაც შეეხება ძირითად ხელისშემშლელ ფაქტორებს, ესაა არაადაპტირებული სპორტული ინფრასტრუქტურა, რაც განსაკუთრებით რეგიონებს ეხება. ასევე, საზოგადოების, მათ შორის, სპორტულ საზოგადოებაში დაბალი ცნობიერების დონე: „სამწუხაროდ, ძალიან ბევრი სპორტის ამ მიმართულებას უყურებს როგორც რაღაც მეორეხარისხოვანს, ხშირ შემთხვევაში არ აღიქვამენ სერიოზულად. სინამდვილეში კი საქმე გვაქვს უმაღლესი მიღწევების სპორტთან, სადაც სპორტსმენები გადიან თავიანთი შესაძლებლობების ზღვარზე და ანცვიფრებენ მსოფლიოს“, გულისწყვეტით აღნიშნავს ბატონი ლევანი. სამომავლო გეგმებთან დაკავშირებით, გენერალური მდივანი მიზნად ისახავს, რომ საქართველოში პარაოლიმპიური მოძრაობა მასობრივი გახდეს. სწორედ, ამ მიზნით ჩატარდა პარაოლიმპიური ფესტივალი და სასკოლო პარაოლიმპიური დღეები. ის გვპირდება, რომ ეს ტრადიცია აუცილებლად გაგრძელდება. რიოს ოლიმპიურ თამაშებზე პარაოლიმპიური კომიტეტი მონაწილეობას აპირებს უფრო მეტი სპორტსმენით, ვიდრე ეს იყო პეკინსა და ლონდონში: „თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ერთი ლიცენზია უკვე მოვიპოვეთ ძიუ-დოში, როდესაც ზვიად გოგოჭურმა მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონატებზე პირველი ადგილი დაიკავა. ასევე სპორტის რამოდენიმე სახეობაში ვვარაუდობთ საგზურის აღებას, ოპტიმიზმს არ მაღავეს ეროვნული პარაოლიმპიური კომიტეტის გენერალური მდივანი, ლევან ოდიშარია.

„იმედი +“-ის რედაქცია წარმატებებს უსურვებს როგორც პარაოლიმპიური კომიტეტის ხელმძღვანელობას, ასევე სპორტსმენებს.

ზვიად გოგოჭურის წარმატება

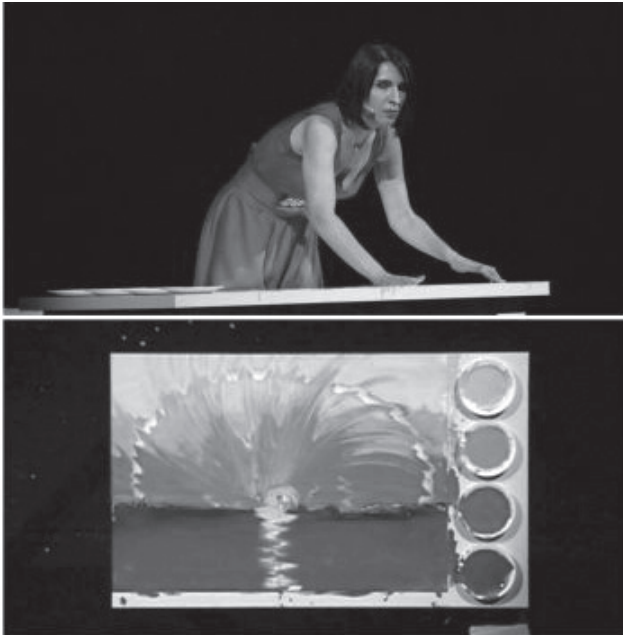

ქართველმა პარაძიუდოსტმა, ზვიად გოგოჭურმა, წელს მსოფლიო თამაშებზე პირველობას, ევროპის ჩემპიონატზე გამარჯვებაც მიაყოლა და ოქროს დუბლი შეასრულა! პორტუგალიაში დასრულებულ კონტინენტის პირველობაზე, გოგოჭურმა რეიტინგის მოწინავე ფალავნები, ბრიტანელი სემ ინგრემი და უკრაინელი ალექსანდრ ნაზარენკო დაამარცხა, რითაც მომავალ ზაფხულს რიოში გასამართი პარაოლიმპიადის გამარჯვებისთვის სერიოზული განაცხადი გააკეთა.

საზოგადოება

რა ვიზით უსინათლო საყვარელ ფერადი აღქმებისა და სოფო ხუციშვილის შესახებ

ლალი ფაცია

„ნიჭიერის“ ერთ-ერთი კონკურსანტია, ხატავს და საზოგადოებას თავი ასეც გააცნო. მცირე დროში ისეთი ფერადი ტილო შექმნა, რომ მაყურებელი და ჟიური გაოცებული დატოვა...

უსინათლოა, ოღონდ, მას ეს ხელს არ უშლის იმაში, რომ საზოგადოების აქტიური წევრი იყოს.

სოფო ხუციშვილის მსგავსი პოზიტიური ადამიანი იშვიათად შემხვედრია. თავისი არსებობით ადამიანებს სტიმულს აძლევს და სითბოთი ავსებს.

საკმაოდ გულახდილი ინტერვიუ მომცა.

- სამ-წლიანხვედრის რომ ვიყავი, გრიპი შემეყარა, რასაც თვალების ანთება დაერთო. როცა უკვე თვალები ჩამინთლდა, მშობლებმა ცნობილ კლინიკაში წამიყვანეს, სადაც არასწორად დაინყეს მკურნალობა, - უამრავი "გენტამიცინი" მიმალებინეს, რამაც თვალის მეორადი დაავადება ჩამოაყალიბა, ნელ-ნელა მხედველობის დაკლება და საბოლოოდ, მხედველობის დაკარგვა.

- ეს უკვე რა ასაკში მოხდა?

- სამწლიანხვედრის გახლდით, პრობლემა რომ დაიწყო და საბოლოოდ, 4 წლისა უკვე ველარ ვხედავდი.

- სანამ მხედველობა გქონდა, იმ პერიოდიდან რა გახსოვს, - როგორი იყო სამყარო?

- სიმართლე გითხრათ, არფერი მახსოვს, ყველფერი ბუნდოვანია, შეიძლება რაღაც ფრაგმენტები მახსენდებოდეს, მაგრამ რამდენად რეალურია, არ ვიცი, მაგას მაშინ ვიტყვი, როცა მხედველობა დამიბრუნდება.

- რამდენი ოპერაცია გაქვს უკვე გაკეთებული?
- ორი წელია, რაც ზედიზედ ოპერაციებს ვიკეთებ. პირველი 2013 წელს გამიკეთდა, მერე - 2014-ში და ახლა ერთ კვირაში სტამბოლში ისევ მივდივარ, ფაქტობრივად, მესამე ოპერაციისთვის ვემზადები.

- ბავშვობაში რატომ არ გაგიკეთეს ოპერაცია?

- პატარაობაში სამედიცინო ჩარევა არ შეიძლებოდა, - ასე ამბობდნენ ექიმები. შესაძლოა, მხედველობა აღდგეს, მაგრამ მალევე დაიაკროს, ამიტომ გარისკვად არ ღირს. ჯერ თვალი ჩამოყალიბდეს, გაიზარდოს და გარდატეხის ასაკის შემდეგ გაკეთდესო. მოკლედ, ახლა უკვე 23 წლის ვარ და 20 წლისას გამიკეთდა პირველი ოპერაცია.

- რა შედეგი გამოიღო ამ ორმა ოპერაციამ?

- მხოლოდ შუქს ვხედავ და რაღაც სილუეტებს, მაგალითად, თუ დიდი საგანია ჩემს წინ, სილუეტის სახით ჩანს, ოღონდ, ადამიანია თუ უსულო საგანი, კონკრეტულად, ვერ ვარჩევ.

- მხედველობის დაკარგვის შემდეგ, როგორ განვითარდა შენი ცხოვრება, სად სწავლობდი, რა განათლება მიიღე?

- საქართველოში, სამწუხაროდ, უსინათლოთათვის ერთადერთი სპეციალიზირებული სკოლაა. ჩვენი სახელმწიფო არ არის იმისთვის მზად, რომ ჰქონდეს ამ მიმართულებით განვითარებული სისტემა ისე, როგორც ბევრ ევროპულ ქვეყანაშია. ამიტომ არჩევანიც არ მქონდა, სხვა სკოლაში შეესულიყავი. იძულებით მიმიყვანეს იქ, სადაც ვისწავლე კიდევ. საკმაოდ კარგად ვსწავლობდი, "ოქროს მედალზე" დავამთავრე.

2012 წელს აბიტურიენტი რომ გავხდი, ბატონმა შაშკინმა, მინისტრი რომ იყო, ლონდონში სპეციალურ კურსებზე გამგზავნა. აქტიური ცხოვრება მქონდა და დღესაც ასევე ვაგრძელებ. მართლაც, კარგი განათლება მივიღე.

- სად სწავლობ?

- გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტში. მომწონდა ეს სასწავლებელი, ბევრი კარგი რამ მსმენოდა მასზე და იქ სწავლა ამიტომ მომინდა. სამართალმცოდნეობის ფაკულტეტზე ვარ.

- როგორ სწავლობ, როგორ იღებ განათლებას, სპეციალური ლიტერატურა არსებობს?

- არა სამწუხაროდ, ჩვენი სახელმწიფოს მხრიდან ეს საკითხიც მოუწესრიგებელია, არ არსებობს ჩვენნაირი ადამიანებისთვის ადაპტირებული

გაგრძელება →

სახელმძღვანელოები, გარემო. დედის დახმარებით ვახერხებ განათლების მიღებას. მიკითხავს და მე ვიმახსოვრებ.

- სოფო, საუკეთესო მაგალითი ხარ ადამიანებისთვის, ანუ სტიმულის მიმცემი.

- ზუსტად ეგ მინდოდა, "ნიჭიერშიც" ამიტომ მივედი, რომ სხვისთვის სტიმული ვყოფილიყავი და მგონი, გამომივიდა...

- ნამდვილად გამოგივიდა. ხატვა როდის დაიწყე?

- ზოგადად ბევრი მეგობარი მყავს გარშემო, ვისაც საკუთარ აზრებს, ემოციებს ვუზიარებ, მაგრამ არის ისეთი საკითხები, თემები, როცა კიდევ სხვა ფორმით მინდა, საკუთარი განცდილი გამოვხატო, ამიტომ ყოველთვის გვერდით მაქვს ფურცელი და ფანქარი.

თავიდანვე ასე იყო, როდესაც ცუდ ხასიათზე ვიყავი ხოლმე, ჩემს ოთახში განვმარტოვდებოდი და თითქოს ჩემი რალაც ემოცია გადამქონდა ფურცელზე. ასე დაიწყო ჩემს ცხოვრებაში ხატვა.

- როგორ საზღვრავ და არჩევ, რომელი ფერი როდის უნდა გამოიყენო?

- მაქვს ჩემი ფერები, მაგრამ არ ვიცი, რამდენად რეალურია ისინი, - მათ ჩემს გრძნობებს ვუკავშირებ. თუ მწვანეში დავხატე, ვინც კარგად მიცნობს, მიხვდება, რომ იმ წუთას მშვიდი განწყობა მაქვს, რადგანაც მწვანე ჩემთვის სიმშვიდესთან ასოცირდება.

- თუ ფერი არ იცი, რომელია და როგორია, რანაირად ხვდები?

- ჰო, მაგრამ აქ დედის დახმარება მჭირდება. მას ვთხოვ, ესა თუ ის ფერი მომანოდოს. თუ წითელში ვხატავ, ე.ი. იმედიანად ვარ, ან სიყვარულის განცდები მაქვს. წითელი ფერი ჩემთვის სიყვარულთან ასოცირდება.

- შეყვარებული ხომ არ ხარ?

- ამ ეტაპზე არა...

- როგორც ჩანს, იყავი...

- დიახ, მაგრამ დავასრულეთ ურთიერთობა (იცინის).

- როგორი ხარ როცა გიყვარს?

- ერთ დილას, როცა შეყვარებული ვიყავი, დედამ მითხრა, - შვილო, რა ბედნიერი თვალები გაქვსო... მაგ დროს ვგრძნობ, რომ ჩემგან სხივები გადის, ჩემი ბედნიერება მინდა, რომ სხვას გაეუზიარო.

- რას გვეტყვი იმ ნამუშევარზე, რომელიც "ნიჭიერის" სცენაზე წარმოადგინე?

- წითელი, როგორც გითხარით, იმედთან ასოცირდება და მინდოდა, ხალხი იმედით ამევსო იმიტომ, რომ საზოგადოება თავისი პრობლემებით დათრგუნვილია. მინდოდა, მეთქვა, რომ თუ იმედით არ ვცხოვრობთ, ცხოვრებას აზრი არ აქვს. ყოველთვის უნდა გექონდეს იმედი და ვისაც ის დაკარგული აქვს, მსურდა დამებრუნებინა. ლურჯი ფერი ჩემთვის სიახლესთან ასოცირდება.

როგორც პროექტში აღვნიშნე კიდევ, ზღვა

მიყვარს და დიდი სურვილი მაქვს ხოლმე, რომ საათობით ვიჯდე მის ნაპირზე და მის ხმას ვუსმინო. ჩემი ერთ-ერთი ოცნებაა, ვუყურო მზის ჩასვლას ზღვის ნაპირზე, რადგანაც მაგ დროს საოცარი ფერებია იქ. დარწმუნებული ვარ იმაზე ლამაზია, ვიდრე წარმომიდგენია. მოკლედ, ასე უნებლიედ გავთქვი ჩემი ოცნება.

- კიდევ რა გიტაცებს და გიყვარს?

- მოგზაურობა თბილ ქვეყნებში.

- უცხო ქვეყანას როგორ ალიქვამ?

- გვერდით მყოფი ხომ მყავს და ის მეუბნება და მისხნის ყველაფერს. რითაც ჩემი შეხვედრა ახალ ხალხთან, კულტურასთან ხდება, რასაც ძალიან დადებითი ენერჯია მოაქვს.

- როგორ გგონია, რითი განსხვავდებით უსინათლო ადამიანები მხედველებისგან?

- მგონი, არაფრით, ისევე მიყვარს ლიტერატურა, ხატვა, ფეხბურთი, როგორც მხედველთ. „ბარსელონა“ რომ იყო ჩამოსული, ავდექი და სტადიონზე წავედი, თავი არ შემიზღუდავს, უდიდესი სიამოვნება მივიღე. უბრალოდ, იმით განვსხვავდებით მხედველებისგან, რომ მეტად მგრძნობიარეები ვართ. უფრო მეტად აღვიქვამთ გარშემო ყველაფერს. ყოველთვის ვგრძნობ ადამიანის "აურას". იმას, რასაც დედა ვერ ხვდება, მე არ გამომჩეხება.

- რას იტყვი ჩვენს საზოგადოებაზე?

- არავინ მიწყინოს, მაგრამ მგონი, ცოტა არაჯანსაღი საზოგადოება ვართ...

თუ დაინახავენ ადამიანს, ვისც ვერ ესმის, ან ვერ ხედავს, ვერ დადის, ამბობენ, - რა საცოდავია? იმას კი ვერ აცნობიერებენ, რომ მე უბრალოდ ვერ ვხედავ, თორემ არაჩვეულებრივად მესმის.

ამ მიმართულებით რალაცეები ჩვენს საზოგადოებას აკლია. არ არის საჭირო მაინცდამაინც თვალი და ყური, რომ საზოგადოების სრულფასოვანი წევრი იყო. შეიძლება ვილაცას ყურიც აქვს, თვალიც და არ იცის, ვინ არის შოთა რუსთაველი.

- ინტერნეტთან, სოციალურ ქსელთან თუ გაქვს წვდომა?

- ძალიან კარგად ვსარგებლობ "ფეისბუქით", "სკაიპით" და ინტერნეტის აქტიური მომხმარებელი ვარ, ვინაიდან არსებობს ხმოვანი პროგრამა, რომელიც უსინათლოებს კომპიუტერის გამოყენებაში ეხმარება.

- შენი ერთი ოცნების შესახებ კი გვითხარი. კიდევ რა გინდა, რომ აგიხდეს, გარდა იმ უმთავრესისა, რასაც მხედველობის დაბრუნება ჰქვია.

- ბევრი ოცნება მაქვს, ერთ-ერთი „კამპ ნოუზე“, ბარსელონაში მოვხვდე და ჩემი საყვარელი ფეხბურთელების თამაშს დავესწრო, შევხვდე მათ და ვუთხრა, რომ ისინი მესიმ შემაყვარა. მათი დიდი გულშემატკივარი ვარ...

ადამიანის უფლებები

სარეაბილიტაციო ცენტრი, რომლის უსინათლოთათვის არ არსებობს

ნინო თარხნიშვილი

15 ოქტომბერს მსოფლიო თეთრი ხელჯოხის საერთაშორისო დღეს აღნიშნავს. ამ დღესთან დაკავშირებით დღეს „ინკლუზიური საზოგადოება - საქართველოს“ წარმომადგენლებმა პრესკონფერენცია გამართეს. ისინი მოითხოვენ უსინათლო და მცირემხედველთათვის შეიქმნას სპეციალური სარეაბილიტაციო ცენტრი, რომელიც უსინათლოებს გარემოსთან ადაპტირებაში დაეხმარება. რა სახელმწიფო პროგრამები ხორციელდება დღეს უსინათლოთათვის? არის თუ არა

მათთვის განათლება ხელმისაწვდომი? რას ჰპირდება სახელმწიფო მათ, ვინც მხედველობა ზრდასრულ ასაკში დაკარგა?

მაცაცო ხაჭაპურიძემ მხედველობა ხუთი წლის წინ დაკარგა. მას არც კი უფიქრია სახლში დაჯდომა და უსაქმოდ დარჩენა. ნელ-ნელა თეთრი ხელჯოხის გამოყენება ისწავლა, რამაც დამოუკიდებლად გადაადგილება გაუადვილა და რამდენიმე თვის წინ მუშაობაც დაიწყო. დღეს ის შემოსავლების სამსახურის თანამშრომელი-ოპერატორია. მას ყოველდღიურად უწევს სამსახურში სიარული. იქიდან გამომდინარე, რომ ქალაქი უსინათლოთათვის, შეიძლება ითქვას, აბსოლუტურად არაადაპტირებულია, მას ტაქსით გადაადგილება უწევს. სწორედ ეს არის დღეს მაცაცოს მთავარი პრობლემა - არამეგობრული, არაადაპტირებული გარემო შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანებისათვის:

„მე ვერ ვახერხებ დამოუკიდებლად ქალაქში გადაადგილებას. მოუწესრიგებელია ტროტუარები, გადასასვლელები. შეიძლება იყოს ხმოვანი შუქნიშანი, მაგრამ მე არ მაქვს გარანტია, რომ მანქანა ნითელზეც არ წამოვა და არ დამეჯახება..“

როგორც „ინკლუზიური საზოგადოება - საქართველოს“ ხელმძღვანელი გია ჯვარშიშვილი ამბობს, საქართველოში დღეს, არაოფიციალური ინფორმაციით, 12 ათასი უსინათლო ცხოვრობს. რეალურად მათი რიცხვი შესაძლოა უფრო დიდი იყოს. მიუხედავად იმისა, რომ ორი წლის წინ საქართველოს პარლამენტმა გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის რატიფიცირება მოახდინა, გია ჯვარშიშვილის თქმით, ეს ორი წელი არ აღმოჩნდა საკმარისი იმისათვის, რომ უსინათლოთა ცხოვრების პირობების გასაუმჯობესებლად ქმედითი ნაბიჯები გადადგმულიყო. მაგალითად, მისი თქმით, კონვენცია სახელმწიფოს პირდაპირ ავალდებულებს შექმნას უსინათლოთა და მცირემხედველი ადამიანებისთვის სარეაბილიტაციო ცენტრი, სადაც ისინი მათთვის საჭირო სხვადასხვა მომსახურებას მიიღებენ და უნარებს გამოიმუშვებენ:

„არ მინდა ვინმემ იფიქროს, რომ სარეაბილიტაციო ცენტრი ეს არის მედიცინასთან დაკავშირებული დანესებულება. ეს არის თავიდან ბოლომდე სოციალური უნარ-ჩვევების გამოიმუშავებისაკენ მიმართული ცენტრი. იქ ისწავლება თეთრი ხელჯოხის გამოყენება, სივრცეში ორიენტაცია, მობილობა, ხმოვანი კომპიუტერული პროგრამების დაუფლება, ბრაილის შრიფტის გამოყენების შესწავლა, საყოფაცხოვრებო უნარ-ჩვევების გამოიმუშავება და ა.შ..“

გია ჯვარშიშვილის თქმით, უსინათლოთათვის ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად რჩება სათანადო განათლების მიღება. როგორც ის ამბობს, თბილისში არსებული ერთადერთი სკოლა-პანსიონი უსინათლო და მცირემხედველთა მოზარდებისათვის არ არის საკმარისი საიმისოდ, რომ ეს საკითხი მოგვარებულად ჩაითვალოს, დანარჩენი საჯარო სკოლები კი არ არიან მზად უსინათლო მოზარდებისთვის სათანადო განათლების მისაცემად. 202-ე სკოლა-პანსიონში დღესდღეობით 40-მდე მოზარდი სწავლობს, მათგან 19 იქვე ცხოვრობს, ძირითადად რეგიონებიდან ჩამოსული მოზარდები. მოსწავლეები სკოლაში ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული პროგრამით სწავლობენ, ერთადერთ განსხვავებას წარმოადგენს

ის, რომ პროგრამა სრულად არის ადაპტირებული უსინათლო მოზარდთათვის. სკოლის დირექტორის მოადგილე თამარ ხვედელიძე რადიო თავისუფლებასთან საუბარში ამბობს, რომ უკანასკნელი ორი წელია, რაც განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ უზრუნველყო სახელმძღვანელოების ბრაილის შრიფტით დაბეჭდვა:

„ამ ეტაპზე სახელმძღვანელოების მხრივ პრობლემა არ გვაქვს. გვაქვს ყველა საგანში სახელმძღვანელოები. ყველა მოსწავლეს თავისი სახელმძღვანელო აქვს. ასე რომ, ეს ძალიან დიდი მიღწევაა ჩვენთვის და ძალიან დიდი შეღავათია მოსწავლეებისათვის, რადგან აქამდე ბავშვებს საგნების ზეპირად სწავლა უწევდათ...“

თამარ ხვედელიძის თქმით, დღეს ერთ-ერთ მთავარ პრობლემად რჩება საზოგადოების არაინფორმირებულობა და სწორედ ესაა მიზეზი იმისა, რომ უსინათლო მოზარდთა მნიშვნელოვანი ნაწილი დღეს განათლების სისტემის მიღმა დარჩენილი.

რაც შეეხება სახელმწიფო პროგრამას, რომელსაც სახელმწიფო უსინათლოთა და მცირემხედველთა მიმართ ახორციელებს, ესაა პროგრამა „უსინათლო მოქალაქეების უზრუნველყოფა უსინათლოთა თეთრი ხელჯოხებით“, რომელიც 2013 წლიდან ამოქმედდა. ჯანდაცვის სამინისტროს სოციალური მომსახურების სააგენტოს წარმომადგენლის ტატა გამყრელიძის თქმით, მოთხოვნის შემთხვევაში, უსინათლოებს თეთრი ხელჯოხები უსასყიდლოდ გადაეცემათ. თუმცა, მისივე თქმით, მოთხოვნა ხელჯოხებზე არც ისე დიდია:

„პირებს, რომლებსაც სჭირდებათ ხელჯოხი, შემოაქვთ განაცხადი სოციალური მომსახურების სააგენტოში და შემდეგ სააგენტო გასცემს მათზე ხელჯოხებს. სტატისტიკის მიხედვით, მოთხოვნა დიდი არ არის. საშუალოდ წლიურად ასამდე ხელჯოხი გაიცემა...“

რაც შეეხება უსინათლოთა და მცირემხედველთა სარეაბილიტაციო ცენტრის არსებობის აუცილებლობას, რომლის შესახებაც „ინკლუზიური საზოგადოება - საქართველოს“, წარმომადგენლები საუბრობენ, სოციალური მომსახურების სააგენტოში ამბობენ, რომ მსგავსი ტიპის ცენტრის შექმნა ამ ეტაპზე არ იგეგმება. შესაბამისად, გააჯვარშიევილის თქმით, ის ადამიანები, რომლებმაც ზრდასრულობის ასაკში დაკარგეს მხედველობა, რჩებიან იმ მომსახურების გარეშე, რომელიც მათ მომავალში გარემოსთან ადაპტირებას გაუადვილებდა.

15 ოქტომბერს მსოფლიო თეთრი ხელჯოხის საერთაშორისო დღეს აღნიშნავს. ეს დღე 1969 წლიდან აღინიშნება, საქართველო კი თეთრი ხელჯოხის საერთაშორისო დღეს 2011 წლიდან შეუერთდა.

<http://www.radiotavisupleba.ge/content/usinatlota-problemebi/27307902.html>

სახელმწიფო ზრუნვიდან გასული ახალგაზრდების “დამოუკიდებელი” სხოვრება

დიღმის ბავშვთა სახლში ვცხოვროდი, როცა ერთ-ერთმა ცნობილმა ქართველმა მსახიობმა, რომელიც ახლა ამერიკაში ცხოვრობს ბავშვთა სახლში მცხოვრები ბავშვებისთვის ცეკვის გაკვეთილების ჩატარება გადაწყვიტა. მოდიოდა კვირაში ორჯერ. ცეკვის გარდა, გვესაუბრებოდა თავის ცხოვრებაზე, რომელიც ძალიან ჰგავდა ჩემსას, ისიც ჩემსავით დიღმის ბავშვთა სახლში ცხოვრობდა და გაიზარდა. ამ კაცის ცხოვრების ისტორიამ დიდი მოტივაცია მომცა. მინდა წარმატებული ვიყო და სხვებისთვის მაგალითად ვიქცე“, - დიღმის ბავშვთა სახლში გატარებულ წლებზე საუბარი მირანდამ ამ ისტორიის მოყოლით დაიწყო.

ის ახლა 20 წლისაა, სახელმწიფო ზრუნვის სისტემა 2015 წლის ივნისში დატოვა და მას შემდეგ დამოუკიდებლად ცხოვრობს. დამოუკიდებელი ცხოვრების გზაზე სირთულეებისა და წინააღმდეგობების შესახებ მოსაყოლი ბევრი აქვს, თუმცა ფიქრობს, რომ თავის თანატოლებთან შედარებით, რომლებმაც მასავით დატოვეს სახელმწიფო ზრუნვის სისტემა, მას უფრო გაუმართლა, რადგან ადგილობრივი და საერთაშორისო ფონდების ფინანსური მხარდაჭერით უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში ჩაბარებამდე სხვადასხვა საგნებში ემზადებოდა, რამაც ეროვნულ გამოცდებზე მის წარმატებაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა.

10 წლის იყო, როცა დედა დაიჭირეს და პატარა დასთან ერთად პატრულმა გლდანში, რეაბილიტაციის ცენტრში გადაიყვანა. იქიდან დიღმის ბავშვთა სახლში, სადაც მის დახურვამდე 8 წელი იცხოვრა. ამბობს, რომ დიდ ინსტიტუციაში ცხოვრებას ბევრი უარყოფითი მხარე აქვს - ერთ სივრცეში ბევრი ბავშვი ცხოვრობს, მოზარდს შესაძლებლობა არ აქვს გამოუმუშავდეს დამოუკიდებელი ცხოვრებისთვის

გაგრძელება

საჭირო უნარ-ჩვევები; გარდა ამისა, ბავშვთა სახლის ადმინისტრაციას ბავშვების განვითარებისთვის ყველა საჭირო პირობის დაკმაყოფილების შესაძლებლობა არ აქვს, რაც, მისი აზრით, ბავშვების ნორმალურად განვითარებას უშლის ხელს. თუმცა, ხაზგასმით ამბობს, რომ ბავშვთა სახლში მზრუნველი და ყურადღებიანი აღმზრდელები ჰყავდნენ. მათთან ურთიერთობამ კი მისი პიროვნების ფორმირებაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა.

„7 წელი ვიცხოვრე იქ. მერე 2011-ში დიდი ინსტიტუციების დახურვა დაიწყო. მოულოდნელად დაიხურა დიღმის ბავშვთა სახლიც. შემომთავაზეს, რომ წავსულიყავი ასპინძაში, მთელი ცხოვრება თბილისში ვიზრდებოდი და თან ამერიკულ აკადემიაში უნდა ჩავრიცხულიყავი, ამიტომ ამ შემთავაზებაზე უარი ვთქვი. სოცმუშაკის დახმარებით მიმღები ოჯახი გამომიჩნდა, სადაც 2 წელი ვიცხოვრე. 18 წლისა კი მცირე საოჯახო ტიპის საცხოვრებელში გადამიყვანეს“, - ამბობს მირანდა.

მისი თქმით, დიდ ბავშვთა სახლსა და მცირე საოჯახო ტიპის საცხოვრის შორის განსხვავება დიდია. მცირე საოჯახო ტიპის სახლში ცოტა ბავშვი ცხოვრობს და გარემო მართლაც ოჯახურია. აქ საკუთარი თავისა და საცხოვრებელი გარემოს მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებლობას შენც იზიარებ.

ოჯახური საცხოვრისის დატოვების შემდეგ თბილისის უნივერსიტეტში ტურიზმის ფაკულტეტზე ჩააბარა. ცხოვრობს ქალაქ რუსთავთან, საიდანაც უნივერსიტეტში სიარული უჭირს.

„ინსტიტუციის დატოვების შემდეგ დამოუკიდებლად ცხოვრება ძალიან მიძნელდება. მოშორებით ვარ ქალაქიდან, ტრანსპორტის გამოცვლა მიჭირს. ხშირად თანხაც არ მაქვს. უნივერსიტეტში დატვირთული გრაფიკი მაქვს და მუშაობასაც ვერ ვახერხებ. მე ჩემი მეგობრების დახმარებით ვცხოვრობ. ზოგს დამხმარეც არ ჰყავს და ინსტიტუციიდან გამოსულმა, არც იცის, სად წავიდე“, - ამბობს მირანდა.

მირანდას თქმით, 18 წლის შესრულების შემდეგ სახელმწიფო ზრუნვიდან გამოსული მოზარდებისთვის საცხოვრისები უნდა არსებობდეს. ასევე სისტემის დატოვებამდე სახელმწიფომ ბავშვებისთვის ხარისხიანი განათლების მიცემაზე უნდა იზრუნოს, რათა მათ უმაღლესში ან პროფესიულ სასწავლებელში სწავლის გაგრძელება შეძლონ. მირანდა ამბობს, რომ მნიშვნელოვანია ბავშვებს ინდივიდუალურად მომზადების შესაძლებლობა ჰქონდეთ, რადგან სკოლის განათლება ხშირად ოჯახში მცხოვრები ბავშვებისთვისაც კი არასაკმარისია იმისთვის, რომ ეროვნულ გამოცდებზე რეპეტიტორებთან მომზადებულ აბიტურიენტებს გაუწიონ კონკურენცია.

სახელმწიფოს ამ ეტაპზე არ აქვს 18 წლის შესრულების შემდეგ სახელმწიფო ზრუნვიდან გასული მოზარდების მხარდაჭერი სერვისები. კოალიციამ "ბავშვებისა და ახალგაზრდების კეთილდღეობისათვის" მოამზადა სახელმწიფო ზრუნვის ქვეშ მყოფი ბავშვების დამოუკიდებელი ცხოვრებისთვის მომზადებისა და შემდგომი მხარდაჭერის კონცეფცია. მის მიხედვით, უნდა შემუშავდეს პროგრამა, რომელიც 14-18 წლის მოზარდებს დამოუკიდებელი ცხოვრებისთვის მომზადებაში დაეხმარება და 18 წლის შემდეგ ახალგაზრდების მხარდაჭერას უზრუნველყოფს.

დოკუმენტის მიხედვით, მხარდაჭერის სახელმწიფო პოლიტიკის ფარგლებში განვითარებულმა პროგრამებმა თუ მომსახურებებმა უნდა უზრუნველყონ:

- ახალგაზრდის ცხოვრებისეული უნარების განვითარება, რომელიც გულისხმობს ყოველდღიური ცხოვრებისთვის აუცილებელი პრაქტიკული უნარების დაუფლებას. მაგალითად, ისეთი უნარებისა, როგორცაა ჯანმრთელობის დაცვა, სექსუალური განათლება, ჩაცმულობა, საყოფაცხოვრებო მოთხოვნების დაკმაყოფილება, ფულის ხარჯვა, ინტერესის სფეროების განვითარება, საზოგადოებრივ ინსტიტუტებთან ურთიერთობა და სხვა.

• ახალგაზრდის ემოციური სტაბილურობა, რომელიც გულისხმობს საკუთარ თავზე ზრუნვას, სხვების დახმარების სურვილს, მომავლის რეალისტურად და ოპტიმისტურად ხედვასა და შეფასებას.

• ახალგაზრდის კოგნიტური და სოციალური უნარების განვითარება, რომელიც გულისხმობს კომუნიკაციის, კონფლიქტების მართვის, კრიტიკული აზროვნების, ურთიერთობების დამყარების, მეგობრების შეძენისა და სხვა უნარ-ჩვევების ფლობას.

• ახალგაზრდის მიერ პროფესიის მიღების ხელშეწყობა, რომელიც გულისხმობს ზოგადი განათლების მიღებას, ინტერესებისა და ნიჭის გათვალისწინებით, დამატებით პროფესიული, უმაღლეს-პროფესიული ან უმაღლესი განათლების მიღებას, რათა შესაძლებელი გახდეს პროფესიის შეძენა. საქართველოს კოალიცია ბავშვთა და ახალგაზრდათა კეთილდღეობისათვის.

ახალგაზრდის დასაქმება და შემოსავალი, რომელიც გულისხმობს სამუშაოს მოძიებას, დასაქმებასა და სტაბილური შემოსავლის არსებობას. საცხოვრებელი ბინით უზრუნველყოფა, რომელიც ახალგაზრდის მუდმივი ან დროებითი საცხოვრებელი ადგილით დაკმაყოფილებას გულისხმობს.

იმ პროფესიების შექმნა/განვითარება, რომლებიც ახალგაზრდებს დაეხმარებიან დამოუკიდებელ ცხოვრებაში ტრანზიციის საკითხში (ეს გულისხმობს როგორც არსებულ, მაგ აღმზრდელები, მიმღები მშობლები, ისე ახალ პროფესიონალებს. მაგ. ახალგაზრდებთან მომუშავე სპეციალისტები. პროგრამები/ მომსახურებები ხელმისაწვდომია ყველა ბავშვისთვის და შეზღუდვის თუ სხვა განსხვავებულობისა.

ჯანდაცვის სამინისტროს წარმომადგენელი ნუცა ოდიშარია პრობლემის არსებობას ადასტურებს და ამბობს, რომ 18 წლის შემდეგ მხარდამჭერი სერვისების განვითარების საჭიროება სახეზეა და სახელმწიფო არასამთავრობო სექტორთან ერთად შეიმუშავებს სტანდარტს, რომელიც განსაზღვრავს, თუ როგორი უნდა იყოს ეს სერვისები.

<http://liberali.ge/articles/view/19425/>

სიგარეტის მწარმოებლების მიერ გამოხდილი საიღუმლო – თამბაქოს მომავლინებელი შედეგანობა

სიგარეტში, გარდა ქალაქისა და თამბაქოსა კიდევ 597 ინგრედიენტი.

გაიგეთ კიდევ რა შედის სიგარეტის შემადგენლობაში.

თამბაქო – მწვანედ შეფოთილი მცენარე, რომელიც თბილ კლიმატურ პირობებში იზრდება. მისი გადამუშავებისას ფერმერები სხვადასხვა არომატებსა და დიდი რაოდენობით ქიმიურ ნივთიერებებს ურევენ.

თამბაქოს მწარე გემოს გადასაფარად ამატებენ

ნივთიერებას, რომელიც კარგ გემოს სძენს, ამან კი სულ უფრო მეტი ადამიანი გახდა სიგარეტზე დამოკიდებული.

ამიაკი – ამატებენ, რათა ნიკოტინის ბოლი სწრაფად გაჯდეს ფილტვებში.

კიდევ რამდენიმე ინგრედიენტი, რომლებიც სიგარეტს უფრო გემრიელსა და არომატულს ხდიან:

ნიკელი – შხამი, რომელიც კუჭ-ნაწლავის პრობლემებს იწვევს;

ბენზოლი – გამოიყენება საღებავის შესაქმნელად;

დარიშხანი – თავის საწარმოების მოსამზადებლად იყენებენ;

ბუტანი – თხევადი აირი, რომელსაც სანთებელა შეიცავს;

ნახშიროჟანგი – მომწამლავი აირი;

კადმიუმი – ბატარეებისა და აკუმულატორების საწარმოებლად გამოიყენება;

ციანიდი – მომაკვდინებელი შხამი;

DDT – მომაკვდინებელი გაზი;

ეთილის ფუროატი – აზიანებს ღვიძლს;

ტყვია – ძლიერი მომწამლავი;

ფორმალდეჰიდი – გვამების ბალზამირებისა და შესანახად გამოიყენება;

ნაფტალინი – განმარტება არ სჭირდება;

მეთილიზოციანატი – 1984 წელს, ინდოეთში, მისმა შემთხვევითმა გაჟონვამ 2 000 ადამიანი იმსხვერპლა;

აცეტონი;

სიგარეტზე საუბრისას კი, მხოლოდ სამ შემადგენელ ნაწილს ახსენებენ: ნიკოტინი, ფისი და ნახშიროჟანგი

ნიკოტინი – ძლიერი შხამი, რომლის 1 წვეთი ცხენს კლავს;

ფისი – ნივთიერება, რომელიც ფილტვებზე რჩება, შედეგად ფილტვები შავდება და ხველება გენწყებათ;

ნახშიროჟანგი – შხამიანი აირი, რომელიც ხელს უშლის სრულფასოვან სუნთქვას, აზიანებს გულ-სისხლძარღვთა სისტემას.

თუ ფიქრობ, რომ მოწევას თავს ვერასდროს დაანებებ, იქნებ ამ სტატიის შემდეგ მაინც დაკარგო მოწვევის სურვილი. გაუფრთხილდი შენსა და გარშემომყოფების ჯანმრთელობას!

<http://dainteresdii.ru/?p=464>

სიკეთის სასწაული

ლარინა მიქაია

- ცუდი დაავადება დამიდგინეს - სიმსივნე. ლადო ხომ იცი, კახაძე? ექოსკოპიის ვირტუოზია. ჰოდა, რაღაც ეჭვები რომ შეეპარათ ექიმებს, ლადოსთან გამიშვეს. ლადომაც აწრიალა, აწრიალა ჩემს მუცელზე ეს ექოსკოპიის გორგოლაჭი და ბოლოს მითხრა, ცუდი დაავადება გჭირს კახიო... ერთი სიტყვით, გადანყდა ჩემი გერმანიაში სამკურნალოდ გამგზავრება... ქალების ამბავი ხომ იცი, წასვლამდე ახლობელმა და ნათესავმა ქალებმა მიჩრჩიეს, ამხელა გზაზე, თანაც სამკურნალოდ ისე ნუ წახვალ, ვიდრე მამაო არ დაგლოცავსო. მამაოს დავურეკე, დამლოცე-მეთქი... იმან კიდევ, - ჩვენმა უწმინდესმა და უნეტარესმა თქვა, კახი უნდა დავლოცოო... გამიხარდა...

დამლოცა პატრიარქმა. თავზე ხელი დამადო - დალოცვილი იყავიო... ახლა წამოდი ზემოთ ვიტრაპეზოთო. ზემოთ უზარმაზარი სუფრაა გაშლილი და ტორტი დევს. ამას ხელი არავინ მოჰკიდოს, ბატონი კახი გერმანიაში მიბრძანდება სამკურნალოდ...

ძლივს წამოვათრიე ის ტორტი, ერთი კვირა ჭამდა მთელი ჩემი სანათესაო და სამეზობლო...

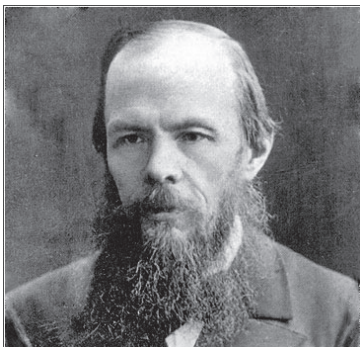
გერმანიაში საავადმყოფოს ერთ-ერთ კაბინეტში ვზივარ და ექიმს ველოდები. კაბინეტში პუნქტუალური გერმანელი ექიმი შემოვიდა. სამედიცინო სანოლზე გამშოტეს. ძალიან უსიამოვნო პროცედურას მიტარებენ... ორგანიზმში რაღაც ნათურებიან მილებს მიდგამენ და ექიმი დათვალიერებას იწყებს. სულ 5-წუთიანი პროცედურაა... 5-წუთიანი პროცედურა ჯერ 10 წუთს გაგრძელდა, შემდეგ - 20 წუთს. დაფიქრებული ექიმი წამოდგა და მეორე ექიმი მოიყვანა. ახლა იმან დაიწყო უცნაურ მილში ჭიტიანი, 5 წუთი, 10, 15... მერე გერმანელები ერთმანეთს მიუბრუნდნენ. აინ, ცვაინ, დლაინ, ნდღვა მუნდღვა, დლინ დღუნ... (კახიმ გერმანული არ იცის, მაგრამ არტისტია, გერმანელებს ბაძავს) ბოლოს მითხრეს, არაფერი გჭირსო... ეს იმიტომ, რომ აქ წამოსვლის წინ ჩვენმა პატრიარქმა დამლოცა-მეთქი. გაკვირვებულემა შემომხედეს, გამომეტყველებაზე ეტყობოდათ, რომ ფიქრობდნენ: ეს ცოტა ვერ არისო... გაუფიქრე, იმიტომ არ მაქვს არაფერი, რომ წამოსვლის წინ ჩვენმა პატრიარქმა დამლოცა-მეთქი. თქვენ სასწაულის გჯერათ? - მეკითხება გერმანელი ექიმი... მე სიკეთის ძალის მჯერა - ვეუბნები მას და ვემშვიდობები. ზურგს გერმანელი ექიმების ეჭვიანი მზერა მიწვავს...

თბილისში მოვფრინავ... ისევ ლადოს ექოსკოპიის კაბინეტში ვარ გაშოტილი. მან გერმანული ამბებისა არაფერი იცის... გაშტერებული მიყურებს, სასწაულია პირდაპირ, სასწაული! არაფერი გაქვს, კახი, არაფერი...

სინამდვილეში არაფერი სასწაული არ მომხდარა. სიკეთის ძალამ გააქრო და დაშალა ბოროტება...

სიყვარული და მონანიება

თეოდორ დოსტოევსკი

„წურაფრისა გეშინია, არასოდეს შეგეშინდეს და ნუ ინალვლებ, ოღონდ მონანიება არ დაივიწყო და უფალი ყველაფერს მოგიტევებს. ისეთი ცოდვა არ არსებობს და ვერც იარსებებს ამ ქვეყნად, რაც ჭეშმარიტ მომნანიებელს არ მიეტევება. და ვერც ჩაიდენს ადამიანი ისეთ დიდ ცოდვას, ღვთის უსაზღვრო სიყვარული რომ ამოწუროს.“

განა არსებობს ცოდვა, ღვთის სიყვარულს, რომ აღემატებოდეს? მონანიება არ დაგავიწყდეს, მუდმივად მოინანიე და ილოცე, შიში კი განიგდე. გწამდეს, რომ უფალს ისე უყვარხარ, შენ რომ ვერ წამოიდგენ, სწორედ შენივე ცოდვით და შენსავე ცოდვაში უყვარხარ. ნათქვამია და ასეა - ერთ მონანულს უფრო მეტი სიხარული მოაქვს ცად, ვიდრე ათ

მართალს, რომელთაც მონანიება არ სჭირდებათ. ნადი და ნუ გეშინის. ადამიანები ნუ გადარდებს, წყენაზე ნუ გაბრაზდები, გარდაცვლილს გულში მიუტევე ყველაფერი, რითიც შეურაცხყო და ჭეშმარიტად შეურიგდი..

თუ ინანიებ, გიყვარს კიდევ. და თუ გიყვარს, მაშასადამე, უკვე ღვთისა ხარ... სიყვარულით ყველაფერი მიეტევა, ყველა დაიხსნება.. და თუკი მე, შენნაირსავე ცოდვილს, გული შემიძარი და შეგიცოდე, მაშინ ღმერთი რაღას იზამს? სიყვარული შეუფასებელი საგანძურია, მთელ სამყაროს შეგაძენინებს, და არა მხოლოდ შენსას, სხვის ცოდვებსაც გამოისყიდო.“

ამონარიდი წიგნიდან: თეოდორ დოსტოევსკი – „ძმები კარამაზოვები“

თარგმანი: მზია გელაშვილი და ანა აბულაშვილი

<http://www.4motivi.com>

ბრმად ბეჭდვის შესასწავლი მარტივი მეთოდი და წესები

ალბათ, ყველას გვექონია შემთხვევა ცხოვრებაში, როდესაც საჭირო იყო ტექსტის აკრეფა არათუ სწრაფად, არამედ ექსტრემალურად მცირე დროში, მაგრამ ზოგჯერ ამგვარ დავალებას თავს ვერ ვართმევთ.

გთავაზობთ საკმაოდ საჭირო უნარ-ჩვევის გამომუშავებას, ბრმად ბეჭდვას, რომელიც დაგავიწყებთ ტექსტის ნელა აკრეფის პრობლემას. რითი დავინწყით?

იქამდე, სანამ დავიწყებდეთ ბრმად ბეჭდვას, საჭიროა ვისწავლოთ ტექსტის აკრეფისას 10-ვე თითის გამოყენება. დღეისათვის ამისათვის

არსებობს უამრავი სპეციალური პროგრამა, ე.წ. წერის ტრენაჟორები. თუ თქვენ უკვე ფლობთ ამ უნარს, შეგიძლიათ ახლავე შეუდგეთ მომდევნო ეტაპს – ტექსტის ბრმად აკრეფა.

ბრმად ბეჭდვის წესები

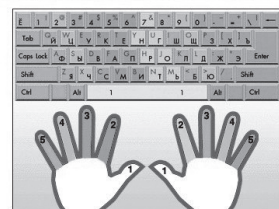
1. ხელს არაფერი უნდა გიშლიდეთ – ეს წესი განსაკუთრებით ეხებათ გოგონებს: თუ თქვენ გრძელი ფრჩხილები გაქვთ, სწავლის პერიოდში მოგინევთ დაემშვიდობოთ მათ.

2. არ უყუროთ კლავიატურას – ეს ყველაზე რთულია, მაგრამ თუ თქვენს მზერას თითებიდან არ გადაიტანთ, არაფერი გამოვა. უნდა მუშაობდეს არა მხედველობითი მეხსიერება, არამედ თქვენი თითები. ისინი დაიმახსოვრებენ კლავიშების ადგილმდებარეობას და ტექსტის აკრეფა გაცილებით იოლი გახდება. თუ თქვენთვის რთულია და დროდადრო მაინც უყურობთ კლავიატურას, გირჩევთ მიმართოთ ასეთ ხრიკს. აიღეთ თვითნებური ქაღალდი (რომელიც შემდეგ იოლად ძვრება) და დაფარეთ ყველა ღილაკი. ამ შემთხვევაში სწრაფად გადაეჩვევით ქვევით ყურებას, ვინაიდან იქ მაინც ვერაფერს დაინახავთ.

3. ხელები უნდა იყოს განლაგებული სწორ პოზიციაზე (A, S, D, F – J, K, L, ;) მარცხენა ხელი (ნეკა თითი, არათითი, შუა და საჩვენებელი) ასოებზე A, S, D, F, ხოლო მარჯვენა J, K, L, ; ტექსტის აკრეფის დამხმარე სქემა

1. ადგილის გამოტოვების ღილაკს ცერა თითები ეხებიან მონაცვლეობით, ანუ თუ ბოლო ასო, სიმბოლო წინადადებაში აკრეფილია მარცხენა ხელით, მაშინ მარცხენა ხელით გამოტოვებთ ადგილს ტექსტში – და პირიქით. „სიმშვიდის პერიოდში,“ ცერა თითები ჰაერშია ამ ღილაკის ზევით.

2. ღილაკის დაჭერა ხდება უახლოესი თითით, დაჭერისას ინაცვლებს მხოლოდ ერთი თითი, რის შემდეგაც იგი ბრუნდება საწყის პოზიციაზე. ამავე წესით ინერება დიდი ასოები, თუმცა ამ დროს თავისუფალი ხელის ნეკა თითი აჭერს Shift ღილაკს.

გაგრძელება →

3. დაისახეთ მიზნად დაიმასხვოვროთ, რომელი ასო სად მდებარეობს კლავიატურაზე, მთავარია – დაიმასხვოვროთ, რომელი თითით და რომელი მოქმედებით უნდა აკრიფოთ საჭირო სიმბოლო. თქვენს ქვეცნობიერში თქვენ უნდა დაუკავშიროთ თითების მოძრაობა გარკვეულ ასოს.

წყარო: <http://edu.aris.ge/>

გონებრივი ჩამორჩენილობა

თიკო მაისურაძე

გონებრივი ჩამორჩენილობის განსაზღვრა:

გონებრივი ჩამორჩენილობა ფსიქიკური განვითარების დარღვევის ფორმაა. რომელიც ხასიათდება ინტელექტუალური ფუნქციონირების ნორმაზე დაბალი მაჩვენებლითა და ყოველდღიური უნარ-ჩვევების შეზღუდვით. აღნიშნული მდგომარეობა ხშირად თავს იჩენს დაბადებიდან, ან ვლინდება 18 წლამდე ასაკში. გონებრივი ჩამორჩენილობა განისაზღვრება 2 კრიტერიუმით:

1. პიროვნების ინტელექტის დონე, რომელიც პიროვნების გონებრივი შესაძლებლობების ციფრობრივ მაჩვენებელ – IQ კოეფიციენტს იძლევა; ნორმალური IQ_ 90-110-ის ფარგლებშია; 80-89 _ ნორმის ქვედა ზღვარია; 70-79_ მოსაზღვრე მდგომარეობაა. ჩამორჩენილობის შესახებ მსჯელობა შესაძლებელია მაშინ, როდესაც IQ _ 70-ზე დაბალია.

2. ადაპტაციური ფუნქციონირების ხარისხის მაჩვენებელი, რომლითაც განისაზღვრება, თუ რამდენად შეუძლია პიროვნებას ყოველდღიური ცხოვრებისათვის საჭირო მოქმედებების შესრულება. როგორცაა კომუნიკაცია, თვითმომსახურეობა, სოციალური უნარ-ჩვევები, სწავლა, მუშაობა, დასვენება, საოჯახო საქმიანობა.

არსებობს გონებრივი ჩამორჩენილობის სხვადასხვა ხარისხი. იგი დამოკიდებულია განვითარების დარღვევის ხარისხზე, რაც შემეცნებითი, ემოციური და ნებელობითი სფეროს განვითარების დონეში ვლინდება ასაკობრივ ნორმასთან შედარებით.:

მსუბუქი გონებრივი ჩამორჩენილობა:

IQ _ 50-70 ქულა;

მოიცავს გონებრივი ჩამორჩენილობის მქონე მოსახლეობის 85%-ს;

აღნიშნული კატეგორიის მქონე პირები ხშირად ითვისებენ აკადემიურ უნარებს დაახლოებით მე-6 კლასის დონემდე, შეუძლიათ დამოუკიდებლად ცხოვრება და ახლობლებისა და საზოგადოების დახმარებას მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში საჭიროებენ;

საშუალო გონებრივი ჩამორჩენილობა:

IQ _ 35-50 ქულა;

მოიცავს გონებრივი ჩამორჩენილობის მქონე მოსახლეობის 10%-ს;

აღნიშნული კატეგორიის პირები, ხშირად კომუნიკაციის უნარ-ჩვევებს ადრეულ ბავშვობაში ეუფლებიან და გარკვეული ზედამხედველობის პირობებში ახერხებენ შედარებით დამოუკიდებლად ცხოვრებას;

მძიმე გონებრივი ჩამორჩენილობა:

IQ _ 20-35 ქულა;

მოიცავს გონებრივი ჩამორჩენილობის მქონე მოსახლეობის 3-დან 4%-მდე;

აღნიშნული კატეგორიის მქონე პირებს, ხშირად შეუძლიათ ყოველდღიური ცხოვრებისათვის საჭირო ისეთი უნარ-ჩვევების ათვისება, როგორცაა დასუფთავება და ჩაცმა. ისინი ყოველდღიურ დახმარებას საჭიროებენ ცხოვრების სხვადასხვა ასპექტებში;

ღრმა გონებრივი ჩამორჩენილობა:

IQ _ 20-ზე ნაკლები ქულა;

მოიცავს გონებრივი ჩამორჩენილობის მქონე მოსახლეობის 1-დან 2%-ს;

აღნიშნული კატეგორიის მქონე პირებს, შესაბამისი ტრენინგითა და დახმარებით, შეუძლიათ ყოველდღიური ცხოვრებისთვის საჭირო ძირითადი უნარ-ჩვევების ათვისება, თუმცა მათ შემთხვევაში აუცილებელია, კარგად ორგანიზებული და სტრუქტურირებული სისტემატიური ზედამხედველობა.;

გონებრივი ჩამორჩენილობის დასახასიათებლად აუცილებელია გავითვალისწინოთ, რომ ბავშვის ფსიქიკური განვითარება შემდეგ სფეროებს მოიცავს:

შემეცნებითი უნარები - აზროვნების კონკრეტულობა, სიტუაციურობა, განზოგადების სიძნელეები: ერთ კონკრეტულ სიტუაციაში მიღებული ცოდნის ან ათვისებული ჩვევის სხვა სიტუაციაში გამოყენების სიძნელე;

აბსტრაქტული აზროვნების პრობლემები: უჭირთ მიმართებების გაგება, მიზეზ - შედეგობრივი მიმართებების წვდომა, შინაარსიდან აზრის გამოტანა და სხვა;

ყურადღების პრობლემები: ყურადღების მიზანმიმართულად წარმართვის სიძნელე; დასწავლის ნელი ტემპი: ახალი ინფორმაციის შესაძენად სჭირდება ხანგრძლივი პერიოდი და ხშირი გამეორება; მეტყველების განვითარების დარღვევები: სიტყვების გამოთქმასთან, ლექსიკურ მარაგთან, ამბის მოყოლასთან პრობლემები;

მსხვილი და ნატიფი მოტორული უნარები; მსხვილი მოტორული უნარების განვითარებაში ჩამორჩენა: გვიან სწავლობს ჯდომას, დგომას, სიარულს; ნატიფი მოტორული უნარების განვითარებაში პრობლემები: ხელებით, თითებით მოქნილი მოძრაობის სიძნელეები. შესაბამისად უჭირთ ხელით სხვადასხვა ობიექტების მანიპულირება, მაგალითად ფანქრის ხმარება, მაკრატლით გამოჭრა და ა.შ;

თანამიმდევრული და შეთანხმებული მოძრაობების განხორციელებაში პრობლემები. შესაბამისად უჭირთ თვითმომსახურების ჩვევების ათვისება. სჭირდებათ ხანგრძლივი ვარჯიში მათ შესაძენად; სოციალურ-ემოციური განვითარება; სოციალურ ადაპტაციასთან დაკავშირებული პრობლემები: ძნელად და გვიან ითვისებს სოციალურ ჩვევებს როგორც უნდა მოქცნენ ოჯახში, საზოგადოებაში, საზოგადოებრივ ადგილებში; ემოციური მოუმნიფებლობა, პრობლემები ემოციურ რეგულაციაში: უჭირთ ემოციების კონტროლი და არიან იმპულსურები;

გონებრივი ჩამორჩენილობის გამომწვევი მიზეზები:

გონებრივი ჩამორჩენილობა შეიძლება მრავალი მიზეზით იყოს გამოწვეული. გონებრივი ჩამორჩენილობის რისკ ფაქტორებს წარმოადგენს მამრობითი სქესი, დაბადებისას მცირე წონა, დღენაკლულობა, მშობიარეს ასაკი 30-ზე მეტი, თანდაყოლილი სტრუქტურული დეფექტი. გონებრივი ჩამორჩენილობის ეტიოლოგიური ფაქტორების კლასიფიცირება ძირითადად ხდება მათი ნაყოფზე ზემოქმედების პერიოდის მიხედვით. გამოყოფენ 3 ფაქტორს:

პრენატალური (მუცლად ყოფნის პერიოდი) -

ქრომოსომული დარღვევები (მაგ. დაუნის სინდრომი)

ცალკეული გენის დეფექტი (მაგ. მყიფე X სინდრომი)

დედის მიერ გადატანილი ინფექცია;

ნაყოფის ალკოჰოლური სინდრომი;

დედის ქიმიური ნივთიერებებით ან მედიკამენტებით ინტოქსიკაცია;

ნაყოფის დასხივება;

პერინატალური (მშობიარობის პერიოდი) -

ჟანგბადის უკმარისობა;

რთული მშობიარობა;

სისხლჩაქცევები თავის ტვინში;

ქალა ტვინის სამშობიარო ტრამეები;

ინფექციები: მენინგიტი, ენცეფალიტი;

პოსტნატალური (მშობიარობის შემდგომი პერიოდი) -

ქალა ტვინის დაზიანება;

ინფექციები (მენინგიტი, ენცეფალიტი, პარაზიტული ინფექციები);

ეპილეფსიური სინდრომი (ვესტის სინდრომი, ლენოქს-გასტოს სინდრომი);

არახელსაყრელი გარემო პირობები (ბავშვის უგულვებლყოფა, არასათანადო ზრუნვა, როცა არ ხდება მისი ფიზიკური თუ ფსიქიკური განვითარების სტიმულაცია, ხანგრძლივი იზოლაცია, ცუდი კვება);

სხვადასხვა ქვეყნების მონაცემებით, გვხვდება საერთო პოპულაციის 2-3%. ხშირად გვხვდება აუტიზმთან, ბავშვთა ცერებრულ დამბლსთან, ეპილეფსიასთან კომბინაციაში. შემთხვევათა 80% აღენიშნება იოლი გონებრივი ჩამორჩენილობა; 12% - საშუალო, 7% - ძლიერი, ხოლო 1% კი მძიმე. გასათვალისწინებელია, რომ გონებრივი ჩამორჩენილობა ქრონიკული მდგომარეობაა, რომელიც არ იკურნება. თუმცა სწორად დაგეგმილი და განხორციელებული დახმარებით, საგანმანათლებლო, საზოგადოებრივ, სოციალურ და პროფესიული გადამზადების პროგრამებში მონაწილეობის გზით შესაძლებელია მაქსიმალურად დავეხმაროთ განავითარონ ინტელექტუალური და ფუნქციონალური უნარების დონე.

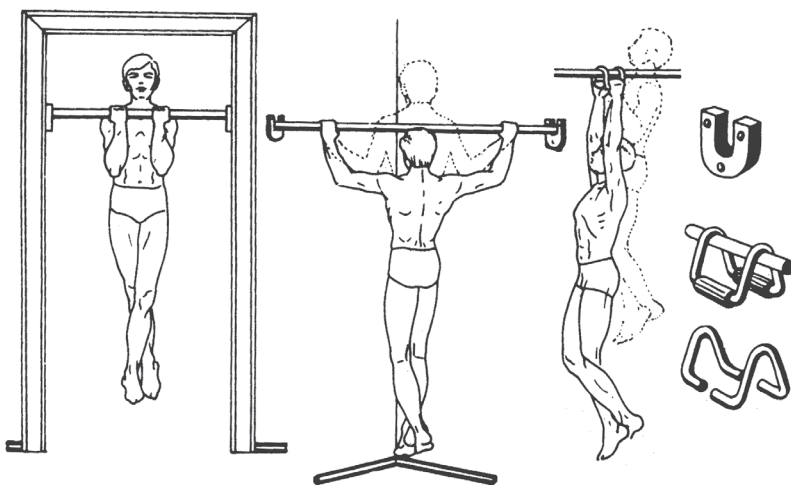
გონებრივი ჩამორჩენილობის პირველადი დიაგნოსტიკა ფიზიკური გასინჯვითა და სამედიცინო ისტორიის შედგენით იწყება. სამედიცინო გამოკვლევების გარდა, გონებრივი ჩამორჩენილობის

დიაგნოსტიკების აუცილებელ შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენს ინტელექტის შესაფასებელი ტესტებისა და ადაპტაციური ქცევების შესაფასებელი გამოკითხვის ჩატარება. მათი მიზანია, განისაზღვროს ბავშვის ინტელექტის კოეფიციენტი და ადაპტაციური ფუნქციონირების ხარისხი. ინტელექტის შესაფასებლად ყველაზე ხშირად გამოყენება ვექსლერის შკალა(WISC-R) და კაუფმანის ბავშვთა შეფასების ბატარეა, ხოლო ადაპტაციური ფუნქციონირების ხარისხის დადგენა ხდება ადაპტაციური ქცევების შკალის (ABS) საშუალებით.

საბოლოო დიაგნოზისა და შემდგომი დახმარების განსაზღვრა ხდება პროფესიონალთა ჯგუფის მიერ(ფსიქოლოგი, ოკუპაციური თერაპევტი, ლოგოპედი) ბავშვისა და მისი ოჯახის წევრების აქტიური მონაწილეობით.

<http://www.dendroni.ge/statiebi/article/6210-gonebrivi-chamorcheniloba>

ზურგის ტკივილის პროფილაქტიკა

იშვიათია ისეთი ადამიანი, რომელსაც მთელი თავისი სიცოცხლის მანძილზე არ განუცდია ზურგის ტკივილები და მისგან გამონეული დისკომფორტი. ჩვენი პლანეტის ზრდასრული მოსახლეობის 70-80% (გვხვდებიან ახალგაზრდობის ერთი ნაწილიც) განიცდის ზურგის ტკივილს.

ამიტომ, რომ არ განვითარდეს ხერხემლის დაავადებები, უნდა დავიცვათ, სულ რაღაც, რამდენიმე წესი.

- პირველ რიგში უნდა ვისწავლოთ: სწორი დგომა და სიარული;
- სწორი ჯდომა;
- სწორი დანოლა და ადგომა;

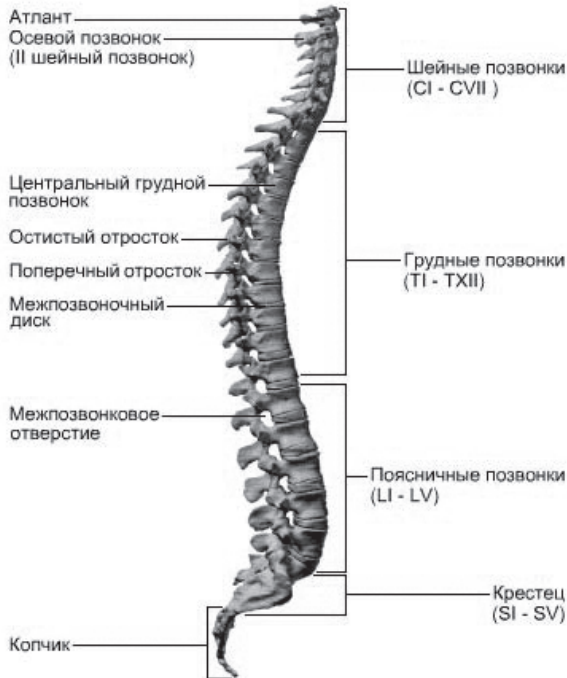
- სისტემატური და რეგულარული ფიზიკური ვარჯიში;
- დიეტის დაცვა;
- ტვირთის სწორად აწევა და გადატანა;
- ფსიქოლოგიურად სწორად განწყობა.

დგომა და სიარული სრულდება გამართული ხერხემლით. რომ აღვიქვათ სიარულის პოზა, ზურგით დადებით კედელთან ისე, რომ მას ეყრდნობოდეთ ქუსლებით, დაუნდულებითა და ბეჭებით, დაიმახსოვრეთ მიღებული მდგომარეობა და სიარულის დროს ეცადეთ მისი შენარჩუნება. თუ გინევთ დიდი ხნით დგომა, მაშინ საჭიროა დგომის პოზის შეცვლა ყოველ 10-15 წუთში.

სიარულის დროს ხერხემალზე დატვირთვის შემცირების მიზნით, არ არის რეკომენდებული წინ და უკან გადახრების გამოყენება. უნდა შენარჩუნდეს ხერხემლის გამართული მდგომარეობა. ჯდომის დროს, მოხერხებულად მიეყრდენით სკამის საზურგეს და შექმენით საყრდენი კისრის ქვემოთ და წელზე. თუ გინევთ დიდი ხნით ჯდომა, შეარჩიეთ თქვენთვის მოსახერხებელი სკამი, ყოველ 15-20 წუთში აუცილებლად გააკეთეთ ხერხემლის გაჭიმვა მხრების გადაშლის და ხერხემლის გამართვის გამოყენებით. ხშირად ცვალებად ჯდომის პოზა და ფეხების მდგომარეობა.

საწოლის საფუძველი უნდა იყოს მაგარი. ამისათვის შესაძლებელია ხის დაფის გამოყენება, მაგრამ მასზე არ უნდა დავაფინოთ ანატომიური ან ორთოპედიული ლეიბები, რომლებიც ლოგინში უზრუნველყოფენ რბილ და კომფორტულ მდგომარეობას. საწოლიდან ადგომა აუცილებლად უნდა შესრულდეს თანდათანობით, ყოველგვარი მკვეთრი მოძრაობების გარეშე. ძილის შემდეგ ნებისურად გაიზმორეთ, რომელიც ხელს უწყობს ორგანიზმის გამოცოცხლებას და ძილიდან სიფხიზლეში ჰარმონიულ გადასვლას.

ტვირთის გადატანის დროს დატვირთვა თანაბრად გადაანაწილეთ ორივე ხელზე. ხელჩანთების მაგივრად გამოიყენეთ ზურგჩანთა. სიმძიმის აწევის დროს დაეყრდენით ორივე ფეხს და სიმძიმის ძალა არ მიმართოთ ხერხემალზე. ეცადეთ, ოჯახში გქონდეთ ისეთი ადგილი, სადაც ჩამოეკიდებით და ხერხემალს გაჭიმავთ. მასზე შეიძლება არა მარტო ხერხემლის გაჭიმვა, არამედ ხელის კუნთების გავარჯიშებაც. უნდა იცოდეთ, რომ ეს ძალიან გამოსადეგი ვარჯიშია ხერხემლის პროფილაქტიკისათვის.(გააკეთეთ მხოლოდ მკურნალი ექიმის რეკომენდაციით).

ხერხემლის დაზიანების პროფილაქტიკის ყველაზე საიმედო გზაა – სისტემატური და რეგულარული ფიზიკური ვარჯიში. უპირატესობა ეძლევა ცურვას, დოზირებულ სირბილს, რეზინის ბინტით ვარჯიშს და იმ ვარჯიშებს, რომლებიც მოსახერხებელი და სასარგებლოა თქვენთვის. გამოიყენეთ სპორტის სათამაშო სახეობები (ფეხბურთი, კალათბურთი, ფრენბურთი, ჩოგბურთი და ა.შ.), იყავით ფრთხილად, რადგანაც მკვეთრ, სწრაფ და კოორდინაციულად არასწორად შესრულებულ მოძრაობებს შეუძლიათ ხერხემლის ტკივილის გამომწვევი სინდრომის პროვოცირება. ერიდეთ მაგარ საფენიან გზაზე სირბილს., გამოიყენეთ ამორტიზების შემქმნელი საფენები, სპეციალური სპორტული ფეხსაცმელები, რომლებიც ამცირებენ ხერხემალზე დარტყმით დატვირთვას.

ხშირად გამოიყენეთ კალციუმისა და მაგნიუმის შემცველი საკვები პროდუქტები: თევზი და ზღვის სხვადასხვა ნობათი, კომბოსტო, კაკალი, მზესუმზირა, ბარდა, უხეშად დაფქვილი ხორბლის პური და ა.შ. ეცადეთ მოცემული რჩევები

და ფიზიკური ვარჯიშები შეასრულოთ პოზიტიური განწყობით, საკუთარი თავის დახმარების დიდი სურვილით, რაც მთავარია გნამდეთ ჩატარებული პროფილაქტიკული ღონისძიების სიკეთე.

როგორ ამოვიხსნოთ ღვაძისია

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, დეპრესიისგან მსოფლიოში 350 მილიონი ადამიანი იტანჯება, ანუ იგი ყოველ მეოთხე ან მეხუთე ადამიანს ემართება და დღემდე თვითმკვლელობის ერთ-ერთი უდიდეს რისკ-ფაქტორად მიიჩნევა.

საქართველოში დეპრესიის სამკურნალოდ იშვიათად მიმართავენ სპეციალისტებს, რისი მიზეზიც საქართველოს ფსიქიკური ჯანმრთელობის ასოციაციის ხელმძღვანელის, ფსიქიატრ მანანა შარაშიძის განმარტებით, ფსიქიკური ჯანმრთელობის საკითხებზე მოსახლეობის ნაკლებ ინფორმირებულობა და საზოგადოებაში არსებული სხვადასხვა სახის სტიგმაა.

ფსიქიატრის აზრით, საზოგადოება ვერ აცნობიერებს, თუ რამდენად საშიში შეიძლება იყოს

დეპრესია: „საზოგადოება ხშირ შემთხვევაში ვერ ასხვავებს დეპრესიას დარდისგან, რომელიც სინამდვილეში ნორმალური ცხოვრებისეული ემოციაა და როცა კი მისი გამომწვევი გარემო ფაქტორი გაივლის, დარდიც გაჰყვება. დეპრესია კი არის სერიოზული სამედიცინო დაავადება, რომლის დროსაც რამდენიმე სიმპტომი ერთი და იმავე დროს ჩნდება და გრძელდება ორ კვირაზე მეტ ხანს და ართულებს ადამიანის ჩვეულ ფუნქციონირებას, ამ შემთხვევაში აუცილებელია პროფესიონალური მკურნალობა.“

საქართველოში ფსიქიკური აშლილობის გავრცელების შესახებ ზუსტი მონაცემები არ არსებობს. ოფიციალურად აღრიცხვაზე დაახლოებით 80 000 - მდე სხვადასხვა ფსიქიკური აშლილობის მქონე ადამიანი, მაგრამ თუ რამდენი ადამიანი იტანჯება დეპრესიით არ არის ცნობილი.

ექიმის განმარტებით, დეპრესიული ეპიზოდის მახასიათებელი ნიშნები განსხვავებულია და მათი დაყოფა სხვადასხვაგვარადაა შესაძლებელი. არსებობს მსუბუქი, საშუალო სიმძიმის და მძიმე დეპრესიული ეპიზოდი. მაგალითად, ზომიერი დეპრესიის ძირითადი მახასიათებლებია გუნება-განწყობის დაქვეითება, ინტერესებისა და სიამოვნების მიღების უნარის დაკარგვა, – როცა

ადამიანს აღარ სიამოვნებს ის საქმიანობა, რაც აქამდე მისთვის მნიშვნელოვანი იყო და პოზიტიურ ემოციებს უკავშირდებოდა, ასევე ენერჯის დაქვეითება და აქტივობების შემცირება ანუ იმას, რასაც აქამდე ყოველდღიურად, მარტივად აკეთებდა ადამიანი (სამსახურში ან სასეირნოდ გასვლა, სადილის მომზადება და ა.შ.) ახლა ვეღარ აკეთებს ან საჭიროებს ძალიან დიდ ძალისხმევას.

გარდა ამისა, დეპრესიის დამატებითი ნიშნებია: ყურადღების კონცენტრაციის უნარის დაქვეითება, თვითრწმენის და თვითშეფასების დაქვეითება, თვით ბრალდებისა და თვითდამცირების იდეები, პესიმისტური ფიქრები, თვითდაზიანების იდეები - ფიქრი თვითმკვლელობაზე, ძილის დარღვევა და მადის დაქვეითება ან ზოგჯერ მომატება.

არ არსებობს ღრმა დეპრესიის გამომწვევი მხოლოდ ერთი მიზეზი. ფსიქოლოგიურ, ბიოლოგიურ და გარემო ფაქტორებს გარკვეული წვლილი მიუძღვით მის განვითარებაში.

რა აფერხებს დეპრესიის ეფექტურ მკურნალობას? - მანანა შარაშიძე ამბობს, რომ უმეტესად ადამიანები ვერ ხვდებიან, თუ რა ხდება მათ თავს, რადგან არ არიან ინფორმირებულნი დეპრესიის ნიშნების შესახებ და ხშირად ვერც სპეციალისტს ირჩევენ სწორად - „ფსიქიატრთან მკურნალობასთან დაკავშირებული სტიგმით გაუცნობიერებლად თუ გაცნობიერებულად სრეგებლობენ სხვადასხვა არასპეციალისტები: არატრადიციული მედიცინის წარმომადგენლები, ფსიქოლოგები, მომიჯნავე სპეციალობის მქონე ექიმები, პაციენტების მიზიდვისას ისინი წარმატებით უწევენ კონკურენციას ფსიქიატრებს, რომლებთანაც მკურნალობა „სასი-რცხვილოა,“ - ამბობს ის.

მიუხედავად იმისა, რომ დეპრესია განკურნებადია, ჯანმოს ცნობით, მსოფლიოს მასშტაბით დეპრესიის მქონე ადამიანთაგან მხოლოდ ნახევარი თუ ახერხებს ეფექტური მკურნალობის მიღებას. განვითარებად ქვეყნებში ეს მაჩვენებელი კიდევ უფრო დაბალია (10%-ზე ნაკლები). ჯანმოსვე ცნობით, ამის მიზეზი რესურსების სიმცირე, კვალიფიციური სპეციალისტების ნაკლებობა და ფსიქიკურ აშლილობებთან დაკავშირებული სოციალური სტიგმაა. ასევე, მნიშვნელოვანი ბარიერია დეპრესიის არაზუსტი დიაგნოსტიკაც. ჯანმოს ცნობით, მაღალი თუ დაბალი შემოსავლების მქონე ქვეყნებში, ადამიანები რომელთაც დეპრესია აქვთ, ხშირად არ არიან სათანადოდ დიაგნოსტირებული, მაშინ, როცა სხვა ადამიანებს, რომელთაც საერთოდ არ აქვთ ასეთი პრობლემა, ზოგჯერ არასწორად უსვამენ დიაგნოზს და ანტიდეპრესანტებს უნიშნავენ.

მანანა შარაშიძის თქმით, კვალიფიციური კადრების დეფიციტი საქართველოშიც არსებობს, ოღონდ ეს ფსიქიატრიის გარდა, სხვა სფეროებზეც ვრცელდება და ამის ძირითადი მიზეზი ქვეყანაში არსებული დიპლომის შემდგომი სამედიცინო განათლებისა და უწყვეტი პროფესიული განვი-

თარების დაბალი ხარისხია: „ექიმის ცოდნა ძველდება ყოველ 5 წელიწადში და საჭირო ხდება მისი განახლება სხვადასხვა ტრენინგებით, კონფერენციებითა და სასერტიფიკაციო გამოცდის ჩაბარებით. ეს სისტემა ჩვენთან არ არის განვითარებული“ - ამბობს ის.

დიაგნოსტიკის თავისებურებები: დეპრესიის დიაგნოზის დასმისას აუცილებელია გამოირიცხოს სხვადასხვა სომატური დაავადებები, რადგან დეპრესიული ეპიზოდები შესაძლოა ზოგიერთი დაავადებითაც იყოს გამოწვეული - „ეს დაავადებებია: პანკრეასის სიმსივნე, შიდა, ღვიძლის ციროზი, პარკინსონის დაავადება, ჰიპოთირეოიდიზმი, ჰიპერთირეოიდიზმი, კუშინგის სინდრომი, ადისონის დაავადება, შემაერთებული ქსოვილის დაავადებები, ავტაიმნოზები, ჰანტი-ნგტონის ქორეა, ინსულტი, ტვინის სიმსივნეები, გაფანტული სკლეროზი და მრავალი სხვა.“ - ამბობს ფსიქიატრი.

მანანა შარაშიძე ამბობს, რომ სოციალური სტიგმა განსაკუთრებით ამძიმებს სიტუაციას მამაკაცების დეპრესიის დიაგნოსტირებისას, რადგან გარდა „გიჟის“ იარლიყის მიკერებისა, ისინი დეპრესიას სისუსტედ მიიჩნევენ და ხშირად საკუთარ თავსაც კი არ უტყდებიან, რომ დახმარება სჭირდებათ. „მამაკაცებს ისეთი სოციალური როლი აქვთ მოხვეული, რომ საკუთარ თავთანაც კი უჭირთ ამის აღიარება. ეს განსაკუთრებით პრობლემატურია კავკასიაში. მიაჩნიათ, რომ დეპრესია ქალების დაავადებაა და მამაკაცს არ ეკადრება.“

მკურნალობა - მძიმე დეპრესიით დიაგნოსტირებული ადამიანებიდან 80-დან 90 პროცენტის ეფექტური განკურნება შესაძლებელია. ექიმის განმარტებით არსებობს სამი დადგენილი ტიპი დეპრესიის მკურნალობისა: მედიკამენტოზური, ფსიქოთერაპიული და ელექტრომოკუური თერაპია. საქართველოში ელექტრომოკუური თერაპია არ ტარდება. ყველაზე ეფექტურად ფსიქოთერაპიისა და მედიკამენტური მკურნალობის ერთდროული გამოყენება მიიჩნევა. მკურნალობის შერჩევა დამოკიდებულია პაციენტის სურვილზე და ფსიქოთერაპიის ჩატარების შესაძლებლობაზე.

საქართველოში დეპრესიის და სხვა ფსიქიკური აშლილობების მკურნალობა ფინანსდება ფსიქიკური ჯანმრთელობის სახელმწიფო პროგრამიდან, მაგრამ მედიკამენტების შეძენა სახელმწიფო ფსიქიატრიული დაწესებულებებისთვის სახელმწიფოს შესყიდვების შესახებ კანონის მიხედვით, ტენდერის მეშვეობით ხდება, რომლის დროსაც მთავარი კრიტერიუმი, შესაძენი პროდუქტის დაბალი ფასია და არა მისი ხარისხი. „ამიტომ ფსიქოტროპული წამლები არ არის შესაბამისი ხარისხის. არ მიმაჩნია, რომ ჩვენნაირ ღარიბ ქვეყანაში აუცილებელია ყველაზე ძვირადღირებული მედიკამენტების შეძენა, მაგრამ დაბალი

ფასი არ უნდა იყოს განმსაზღვრელი წამლის შექენისას, რაღაც ოქროს შუალედი უნდა გამოიძებნოს,“ – ამბობს მანანა შარაშიძე.

რსებობს სხვადასხვა სახის ანტიდეპრესანტები, ექიმის განმარტებით მათი უმეტესობა, გარკვეული გვერდითი მოვლენებით ხასიათდება (მაგალითად: შეკრულობა, პირის სიმშრალე, წონის მატება და ა.შ.), ამ დროს სწორად უნდა შეფასდეს რა უფრო დიდია - მედიკამენტებით მიღებული სარგებელი თუ წამლებით გამოწვეული დისკომფორტი.

ანტიდეპრესანტები არ იწვევენ დამოკიდებულობას - „მიწვევას იწვევს ბენზოდიაცეპინის ჯგუფის მედიკამენტები, იმ შემთხვევაში, თუ ისინი სწორად არ იქნა დანიშნული და არა ანტიდეპრესანტები, როგორც ეს ბევრს ჰგონია,“ – ამბობს ფსიქიატრი.

რეკომენდაციები - სპეციალისტების აზრით, დეპრესიის დროს ექიმთან მიმართვიანობის პრობლემა საზოგადოების განთლების ამაღლების გზით უნდა მოგვარდეს. ასევე მნიშვნელოვანია პირველადი ჯანდაცვის ოჯახის ექიმების ინსტიტუტის გაძლიერება. მანანა შარაშიძის თქმით, ოჯახის ექიმები რამდენიმე თვის განმავლობაში მაინც უნდა სწავლობდნენ ფსიქიატრიას, რათა საჭიროების შემთხვევაში შესძლონ დეპრესიის და სხვა ფსიქიკური აშლილობის ამოცნობა და პაციენტის შესაბამის სპეციალისტთან დროულად გადამისამართება.

<http://www.batumelebi.ge>

პასუხი რეაქციას

საქართველოს ეროვნულმა პარალიმპიურმა კომიტეტმა საჭიროდ ჩათვალა განმარტება გააკეთოს ჟურნალ „იმედი +“, - ში (N10 (58) ოქტომბერი 2015) თემურ არაბიძის წერილზე, რათა არ მოხდეს რეალური სურათის არა სწორი ინტერპრეტაცია და საზოგადოების შეცდომაში შეყვანა.

უპირველეს ყოვლისა განვმარტავთ, რომ პარალიმპიური სპორტი, მათ შორის ეტლით ცეკვა, წარმოადგენს უმაღლესი მიღწევების სპორტს, რომელიც მრავალი ნიშნიდან გამომდინარე (მაგ. ქულათა მინიჭების სისტემა, მკაცრად დადგენილი ტექნიკური წესები და ა.შ.) აბსოლიტურად განსხვავდება სამოყვარულო დონეზე დადგმული ცეკვებისგან, აქედან გამომდინარე, პროექტ „ნიჭიერში“ მიღწეული წარმატებით ვერ ვიმსჯელებთ სპორტულ წარმატებაზე ან სპორტსმენობაზე, რადგან „სპორტსმენი“ თავის

თავში გულისხმობს მრავალწლიან და სისტემატიურ ვარჯიშს (არა ერთი რომელიმე კონკრეტულ სასცენო დადგმას ან თუნდაც ერთ შეჯიბრზე გამოსვლას). ვიდრე კომიტეტი მიიღბდა სტიპენდიის მოხსნის გადამწყვეტილებას, ჩვენ გავსაუბრეთ თემოს მწვრთნელს, რათა გვექონადა სრული ინფორმაცია მისი წვრთნის პროცესის შესახებ. ქალბატონმა ქეთიმ გვითხრა, რომ თემო ვარჯიშებზე საერთოდ აღარ დადიოდა. მიუხედავად ამისა, ჩვენ მას სტიპენდია შევუნარჩუნეთ, რადგან ქალბატონ ქეთისთან საუბრის შემდეგ მასაც ვესაუბრეთ შექმნილ ვითარებაზე, მისი თქმით, იგი აპირებდა ვარჯიშების განახლებას, რაც სამწუხაროდ არ მოხდა. კომიტეტის კარი ღიაა არა მხოლოდ თემოსთვის, არამედ ყველა იმ პირისთვის ვისაც ექნება სურვილი ჩაერთოს პარალიმპიურ მოძრაობაში, ამასთან მათი მხრიდან საჭიროა სპორტული წესებისა და პრინციპების დაცვა და პატივისცემა.

რაც შეეხება თემის პოლიტიკურ ჭრილში გადაყვანას, ვფიქრობთ, რომ ეს არასერიოზულია და ზედმეტად მიგვაჩნია კომენტარის გაკეთება, თუმცა, სამართლიანობა მოითხოვს აღინიშნოს, რომ ქალბატონი სანდრა ყოველთვის მხარში ედგა პარასპორტსმენებს, რასაც კომიტეტი ყოველთვის მაღლიერებით აღნიშნავდა.

საქართველოს ეროვნული პარალიმპიური კომიტეტი

სხადი ხაზი მხარდაჭერის მისაღებად და სხვადასხვა საკითხებზე

„მაკლეინის ასოციაცია ბავშვებისათვის“ არის არასამთავრობო, საქველმოქმედო ორგანიზაცია, სადაც ფუნქციონირებს ცხელი ხაზი.

დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ დაგვიკავშირდნენ და მიიღონ ინფორმაცია, როგორც ჩვენს, ასევე იმ ორგანიზაციების სერვისების შესახებ, რომლებიც მუშაობენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საკითხებზე.

სამუშაო საათები: ორშაბათი, პარასკევი, 10:00–18:00

ცხელი ხაზი: 0800900902

www.macgeorgia.org

**SINCE APRIL 2016, TEACHER'S SALARY WILL BE 600-700 GEL,
FROM JULY PENSIONS WILL BE INCREASED TO 180 GEL**

As Prime Minister Irakli Gharibashvili announced, the average salary of a teacher in 2016 from April will be on average 600-700 GEL.

As the Prime Minister pointed out at the session, since first of April in 2015, the growth of wages in the second stage and teacher's salary has become 405 GEL.

The Prime Minister has also spoken about the scientists' salaries

and announced that after they came to power, the salary of scientists increased to 300-300%, the salary of the average research institution's Employees is 600-700 GEL.

Moreover, The Minister of education Tamar Sanikidze announced at the session that the education budget is increased to 372 GEL.

According to announcement, in 2017 teacher's salary will be increased more. As per prime ministers statement, since 1st of July pensions will be 180 GEL.

Primarily the government stated that, the budget would be socially oriented and the same will be enforced for next year budget.

As the Prime Minister declared, these funds will be directed to pensions and to the basic teacher's salary, as well as for the Development of highland regions and so on. As the Prime Minister notified, "Team made a decision to increase pension up to 180 GEL".

"Since 2012 we have raised pensions about 64%. In this case, this is a 600 million compared to the 2012 budget"- stated Gharibashvili

As the Prime Minister pointed out, it is very essential to introduce the pension saving system, and gradually move to the new system.

The Prime Minister paid attention to the health care budget, and noted that since 2016 it will be introduced as 3 billion 100 million GEL.

"If the health care budget in 2012 was 800 million GEL, in 2016 it will exceed 3 billion GEL. Health budget will be approximately about 3 billion 100 million. Only for the program of a universal health care will be allocated nearly 570 million GEL, which was not provided in 2012. I would like to remind everyone that all citizens are insured and the expenses of health condition are covered by the state", - emphasized the Prime Minister.

- See more at: <http://politcommersant.ge/detalpage.php?newsid=2716#sthash.4OztkVU6.dpuf>

THIRD INTERNATIONAL CONFERENCE ON ACCESSIBLE TOURISM

Third International Conference of Accessible tourism was summoned by Tbilisi City Hall in Hotel "Radisson Blu Iveria" was held Conference "Accessible Tourism for Economic Development and Social Responsibility" was opened by the Mayor of Tbilisi-David Narmania. The Minister of Economy and Sustainable Development Dimitri Kumsishvili, the head of national tourism administration Giorgi Chogovadze, and an ambassador of German, Bettina Cadenbach, addressed the participants.

Mayor of Tbilisi spoke about the importance of Accessible tourism development in the capital and noted that the relevant offices of the city government are actively working.

"Georgia and especially Tbilisi, according to development of an Accessible tourism has great potential. City Hall is actively working to become available for all categories of disabled persons in Tbilisi!

It should be noted that, there has been intense work on 2016-2018 years 3-year action plan of adapted Tbilisi. Under which is planned 315 municipal buildings and adapt of infrastructural object, including: - Administrative buildings, recreation areas, underground and above-ground crossings, roads, kindergartens, cultural and sports facilities. This work will be implemented provided with the universal design principles" - announced Davit Narmania. The aim of the third International Conference of an Accessible Tourism is to share and acquaint experiences of different countries, successful practices, methodologies, strategies and the current year's news. According to Davit Narmania's pronouncement, the conference contribute to the capital, as for the visitors with disabilities and for the development of an Accessible tourism to promote and populate interesting and attractive place. The conference was held by the associate member of the administration of national tourism and European Network Accessible Tourism (ENAT) with the support of non-governmental organization "Parsa". In this event, the representatives were participated of the local and international public, private and civil society.

MTSKHETA-ACCESSIBLE TOURISM WILL BE COMPLETELY ADAPTED

NATIA MACHARASHVILI.

The head of administration of Georgia's National Tourism, Giorgi Chogovadze states: "Georgia will soon be ready to take on persons with disabilities."

"Accessible Tourism, from tourists' perspective is one of the largest segment in the world, as for Georgia, we are working to develop this direction".

Mtskheta will be completely adapted for an accessible tourism. As well as, let's create an accessible

package together, which will help to attract numerous people in Georgia with disabilities, however, they have the right to move and to receive those tourism services, which exist in our country.

Adapting project of Mtsheta, by over order, has been completed. From the next year, we will create an Infrastructure, which will complete this project and Georgia will be ready for another city to take on persons with disabilities” - announced Giorgi Chogovadze.

Author: Natia Macharashvili.

<http://www.ipress.ge/new/17218-mckheta-sruliad-adaptirebuli-iqneba>

SUPPORT COMPANY OF CHILDREN WITH LEUKEMIA

Staff of Tbilisi City Hall has joined the campaign for children with leukemia. "We color the world" - The main aim of title is to help children with leukemia, and to strengthen care and support. The company organized by „Kings” in the support Action for Children with Leukemia, not only the public institutions, but also private companies are involved.

„Kings”, beside the similar types of actions and financial support, it carries out

various activities to support children with leukemia, among others, it is planned to help children with the diseases in the Iashvili clinic, with special, humorous, integrated lessons and to arrange educational edge of „kings”. The organization of "Kings" and the campaign started last year, and it has already a permanent character.

<https://www.facebook.com/CityHallofTbilisi/>

COMMERCIAL EXHIBITION OF HANDICRAFTS BY PEOPLES WITH DISABILITIES WAS HELD IN YOUTH CENTER OF SAMEBA

LILU MIROTADZE

The trade fair held on 28-29 November was a commercial display of the art works by the members of Kutaisi disabled youth charity association "Grace".

An event was held with the blessing of the Catholicos-Patriarch of All Georgia, Ilia II in the Holy Trinity Cathedral at the Youth Center.

"Exhibited works are clear example to society that there does not exist limited opportunity, but there are a limited environment in which we live. If we have a support, we will be able to realize ourselves. This is the goal of our trade fair", - announced the members of Youth Charity Association "Grace".

GOODWILL SUPPORT OF THE MINISTRY OF SPORT AND YOUTH AFFAIRS OF GEORGIA

With the support of Ministry of Sports and Youth Affairs expands a social enterprise for the people with disabilities. In enterprises, there are made wooden and environmentally friendly toys suitable for the European standard. At this point, only a few shopping network delivers enterprise products. Because of the large demand for their products, it is planned to expand an enterprise. Maybe Georgian Toys can be introduced in the European market.

<https://www.facebook.com/sport.youth.georgia/photos/a>

TRAINING IN TERJOLA

Last week, McLain Association (MAC) has conducted a training for children in the different schools with 17 teacher in Terjola. During The three-day training course, psychologist examined the behavior of the management of the various strategies and techniques.

This Training is free to all schools of Georgia. If you think that your school might be interested in this training, please contact us.

TRAINING IN KUTAISI

Mack congratulates the successful passage of the training N32- The public school's teachers. With the three-day training course (November 11-13), 25 teachers were acquainted with problematic behavior and their management strategies.

The training is free, for more information please contact us.

MULTIDISCIPLINARY TEAM TRAINING".

McLain Association for Children (MAC) is excited to announce the successful conclusion of its most recent training. Working in close partnership with the Ministry of Education and Science's Inclusive Education Department, MAC's team of psychologists and OTs assisted more than 45 multi-disciplinary staff from around the country to further their knowledge and skills in the area of child evaluation. Areas of focus included the administration of cognitive ability and motor skills tests,

scoring and interpretation, and successful report writing.

MAC provides ongoing professional development training to teachers and other service providers across Georgia. Please contact us if interested in learning more.

+ 995 223 22 60; + 995 593 33 5887; + 995 593 91 6682
pr_imediplus@yahoo.com
info.imediplus@gmail.com
www.imediplusi.ge

Chief editor- Teimuraz Miqashvili
Deputy editor- Maia Asakashvili
Journal "IMEDI+" is published with support of
" McLain Association for Children"
Address- Tbilisi,0179. Z.Paliashvili Ave.№47^A.12

С АПРЕЛЯ МЕСЯЦА 2016 ГОДА, ЗАРПЛАТА УЧИТЕЛЕЙ БУДЕТ СОСТАВЛЯТЬ 600-700 ЛАРИ, А С ИЮЛЯ МЕСЯЦА ПЕНСИИ ВОЗРАСТУТ ДО 180 ЛАРИ

По заявлению Ираклия Гарибашвили, с апреля 2016 года, средняя зарплата учителей составит 600-700 лари.

Как отметил Ираклий Гарибашвили на заседании правительства, с первого апреля 2015 года начался второй этап роста зарплат и зарплата учителей составила 405 лари.

Премьер говорил и о зарплатах ученых и отметил, что после

их прихода к власти, зарплата ученых возросла на 300%, а средняя зарплата научного сотрудника исследовательского учреждения на сегодняшний день составляет 600-700 лари. К тому же, как на заседании правительства отметила Тamar Саникидзе, министр образования, бюджет образования возросла на 372 миллионов лари. По ее же заявлению, в 2017 году зарплата учителей еще возрастет. По заявлению премьера, с 1 июля 2016 года пенсия составит 180 лари, по его же заявлению, правительство с самого начала заявило, что бюджет будет социально ориентирован и бюджет следующего года будет таким же.

Как отметил Гарибашвили, эти средства будут предназначены для пенсий и базовых зарплат педагогов, а также для развития высокогорных регионов и др. Как отметил премьер, «команда решила, что с 1 июля 2016 года пенсия составит 180 лари».

«С 2012 года мы повысили пенсии приблизительно на 64%. Это до 600 миллионов лари, если сравнить с бюджетом 2012 года по этому направлению» - заявил Гарибашвили.

Как отметил премьер министр, большое значение имеет внедрение системы накопления пенсии и поэтапный переход на этой системе.

Премьер также заострил внимание на бюджет здравоохранения и отметил, что с 2016 года, бюджет здравоохранения составит 3 миллиарда 100 миллионов лари». «Если бюджет здравоохранения в 2012 году составлял миллиард 800 миллионов лари, в 2016 году превысит 3 миллиарда лари. Бюджет здравоохранения составит приблизительно 3 миллиарда 100 миллионов лари. Только на программу всеобщего здравоохранения будет выделено приблизительно 570 миллионов лари, чего не было предусмотрено в 2012 году. Хочу всем напомнить, что все граждане застрахованы и расходы на их состояние здоровья покрывает государство» - отметил премьер.

See more at: <http://politcommsant.ge/detalpage.php?newsid=2716#sthash.4OztkVU6.dpuf>

ТРЕТЬЯ МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМА

Организацией мэрии Тбилиси, в гостинице «Радисон Блу Иверия», состоялась третья международная конференция инклюзивного туризма.

Конференцию «Инклюзивный туризм для экономического развития и социальной ответственности» открыл мэр Тбилиси Давид Нармания. Перед участниками конференции выступили министр экономики и устойчивого развития Димитри Кумсишвили, руководитель национальной

администрации туризма Гиорги Чиговадзе и посол Германии Бетина Каденбах.

Мэр Тбилиси говорил о значении развития инклюзивного туризма в столице и отметил, что соответственные службы мэрии активно работают по этому направлению.

«У Грузии и особенно у Тбилиси есть большой потенциал по развитию инклюзивного туризма. Мэрия столицы активно работает, чтобы Тбилиси стал доступным для лиц с ограниченными возможностями всех категорий! Нужно отметить, что ведется интенсивная работа над 3 летним планом действия по адаптивному городу Тбилиси 2016-2018 годов, в рамках которого запланирована адаптация 315 муниципальных зданий-строений и инфраструктурных объектов, в их числе – административные здания, рекреативные зоны, подземные и надземные переходы, пешеходная часть дороги, детские сады, культурные и спортивные учреждения. Выполнение указанных работ осуществится с учетом принципов универсального проектирования», - заявил мэр Тбилиси Давид Нармания.

Целью третьей международной конференции инклюзивного туризма является ознакомление и разделение опыта, успешных примеров, методологий, стратегии и новшеств разных стран. По заявлению Давида Нармания, конференция будет содействовать продвижению и популяризации столицы, как интересного и привлекающего места для визитеров с ограниченными возможностями и развития инклюзивного туризма. Конференция состоялась при поддержке национальной администрации туризма и ассоциированного члена сети инклюзивного туризма Европы (ENAT), неправительственной организации «Парса». В мероприятии принимали участие представители местного и международного публичного, частного и гражданского секторов.

МЦХЕТА БУДЕТ ПОЛНОСТЬЮ АДАПТИРОВАНА ДЛЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМА

НАТИА МАЧАРАШВИЛИ

Руководитель национальной администрации туризма Грузии, Георгий Чиговадзе, заявляет, что «Грузия скоро будет готова принять лиц с ограниченными возможностями».

«Инклюзивный туризм является одним из самых больших сегментов в мире с точки зрения туризма. Что касается Грузии, мы работаем над тем, чтобы развить это направление.

Мцхета будет полностью адаптирована для инклюзивного туризма. Также, вместе с несколькими муниципалитетами, создадим инклюзивный пакет, что будет содействовать привлечению множество людей с ограниченными возможностями в Грузию, хотя, они

имеют полное право на передвижение и получение тех туристических сервисов, которые есть в нашей стране.

Проект адаптирования Мцхета по нашему заказу уже завершен. С будущего года мы сделаем инфраструктуру, которая завершит этот проект и Грузия будет готова, с точки зрения еще одного города, чтобы принять лиц с ограниченными возможностями» - заявил Георгий Чоговадзе.

<http://www.ipress.ge/new/17218-mckheta-sruliad-adaptirebuli-iqneba>

КАМПАНИЯ ДЛЯ ПОДДЕРЖКИ БОЛЬНЫМ ЛЕЙКЕМИЕЙ ДЕТЕЙ

Сотрудники мэрии Тбилиси присоединились к кампании для поддержки больных лейкемией детей. Целью кампании под названием «Мы раскрашиваем мир», является помощь больным лейкемией детям, усиление поддержки и заботы со стороны общества. В акции для поддержки больных лейкемией детей, организованной компанией «Кингс», вместе с государственными учреждениями, включены

и частные компании.

«Кингс», кроме подобных акций и финансовой поддержки, осуществляет разные мероприятия для поддержки больных лейкемией детей, в том числе, запланировано, для помощи детей с указанной болезнью, провести специальные, забавные, интегрированные уроки, устроить образовательный уголок в клинике Иашвили. Организацию проекта «Кингс» начал в прошлом году и кампания уже приняла перманентный характер.

<https://www.facebook.com/CityHallofTbilisi/>

В МОЛОДЕЖНОМ ЦЕНТРЕ САМЕБА СОСТОЯЛАСЬ ВЫСТАВКА-ПРОДАЖА РУКОДЕЛЬНЫХ ВЕЩЕЙ ЛИЦ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ

ЛИЛУ МИРОТАДЗЕ

28-29 ноября состоялась выставка-продажа рукодельных вещей членов молодежной благотворительной ассоциации лиц с ограниченными возможностями Кутаиси «Моцкалеба».

Мероприятие проведено молитвами Католикоса-Патриарха всея Грузии Ильи II в молодежном центре кафедрального собора Самеба.

«Выставленные работы были явным примером того, что ограниченных возможностей нет, а существует ограниченная среда, в которой приходится нам жить. Если будет соответственная поддержка, мы тоже сможем себя реализовать. Именно этой цели служит наша выставка-продажа» - заявили члены молодежной благотворительной ассоциации лиц с ограниченными возможностями «Моцкалеба».

ТРЕНИНГ В ТЕРДЖОЛА

На прошлой недели, ассоциация Маклейна для детей (МАК) провела тренинг 17 учителей разных школ Тердлжольского района. В течение трехдневного курса тренинга, психолог МАК-а рассмотрел разные стратегии и техники управления поведением. Указанный тренинг бесплатный. Если вы думаете, что ваша школа может заинтересоваться этим тренингом, свяжитесь с нами.

ТРЕНИНГ В КУТАИСИ

МАК поздравляет учителей школы №32 Кутаиси с успешным прохождением тренинга. Трехдневными курсами тренинга (11-13 ноября) учитель ознакомился с проблемными поведением и стратегиями их управления.

Указанный тренинг бесплатный, для дополнительной информации свяжитесь с нами.

ДОБРАЯ ПОДДЕРЖКА МИНИСТЕРСТВА СПОРТА И МОЛОДЕЖНЫХ ДЕЛ

Социальное производство для лиц с ограниченными возможностями расширяется. В производстве изготавливаются экологически чистые деревянные игрушки, соответствующие европейским стандартам. На данном этапе, производство доставляет свою продукцию только нескольким торговым объектам. Из-за того, что их продукция имеет большой спрос на рынке, планируется расширение производства.

Возможно, грузинские игрушки попадут и на европейском рынке.

<https://www.facebook.com/sport.youth.georgia/photos/a>

+ 995 223 22 60; + 995 593 33 5887; + 995 593 91 6682
pr_imediplus@yahoo.com
info.imediplus@gmail.com
www.imediplusi.ge

Chief editor- Teimuraz Miqiasvili
Deputy editor- Maia Asakashvili
Journal "IMEDI+" is published with support of
" McLain Association for Children"
Address- Tbilisi, 0179. Z.Paliashvili Ave. №47^A.12

სახალწლო

საქართველოს მგს,
ყაბახსა და ხვიჭს,
საქართველოს უახ,
ძირაღვლაგ ზეგას,
საქართველოს შიგებს,
საქართველოს ხროგელს,
ხაონს,
ქონონს,
აზიგას,

ძათი უჯორათი უჯონს,
აღობახს და ხრობს,
ხო აქმა უხდა ძეჯგობონს,
ჩაგებს საყგობილი ხაონს,
გახეჯ აქსაგს და ხხაგს,
საქართველოს უხეგებს,
ძახს ხაჯორახველი ღვიქს –
ხაჯორახველი და ღვიგობილი
ძირაგალი ახალი ხეგონს!

ჯახხელი ხაჯობაძე

www.inedipli.usi.ge

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის
სპეციალური განათლების ცენტრი

გლდანის რაიონის

ქალაქ ვარკეთილის მუნიციპალიტეტის

შეკრები